

A Gazdasági Versenyhivatal munkájának ismertsége, megítélése, valamint a Versenytörvényről alkotott vélemények a lakosság körében

Kutatási jelentés

**A kutatást a Gazdasági Versenyhivatal megbízásából a TÁRKI Rt. végezte
Kutatásvezető: Sági Matild
A tanulmányt készítette: Dencső Blanka**

Budapest, 2004. szeptember

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	3
1. Bevezetés.....	5
2. A minta összetétele.....	7
3. A lakosság általános attitűdjei a gazdasági versennyel kapcsolatban	8
4. A Verseny törvény ismerete a lakosság körében	16
5. A Gazdasági Versenyhivatal munkájának ismerete és megítélése.....	22
6. Ügyintézés a Gazdasági Versenyhivatalban	28
7. Informálódási csatornák a Verseny törvénnyel és a GVH-val kapcsolatban	35
7.1. Az informálódás forrásai	35
7.2. GVH-val kapcsolatos vélemények és lakosság által rendszeresen figyelt médiumok	42

Vezetői összefoglaló

A TÁRKI Rt. 2004 augusztusában 1000 fős országos reprezentatív mintán alapuló közvélemény-kutatást végzett a magyar lakosság körében a Gazdasági Versenyhivatal és a Versenytörvény ismertségéről, illetve ezek megítéléséről. Ugyanezt a vizsgálatot 2002-ben és 2003-ban is elvégeztük, így a most kapott adataink jellemzően összehasonlíthatók a korábbi évek tendenciáival. A kutatás főbb eredményei a következők:

- Ø A felnőtt magyar társadalom legnagyobb része a kiegyenlített szabályozás híve: a lakosság közel fele szerint ugyanis az a jobb, ha a gazdasági folyamatok szabályozásában körülbelül azonos mértékű az állam és a piaci verseny szabályozó hatása. Ugyanakkor minden hatodik kérdezett a döntően állami szabályozást, míg minden tizedik a kizárólagos állami szabályozást tartja a legjobbnak.
- Ø 2004-es eredményeink szerint jelentősen megnőtt azoknak az aránya, akik úgy vélik, hogy a gazdaság minden ágazatában erőteljes verseny van, illetve csökkent azok aránya, akik szerint egyik ágazatban sincs komoly verseny. A magyar gazdaságon belüli versenyt a lakosság ötöde túlzottan erőteljesnek érzékeli, közel hatodik megfelelő erősségűnek tartja, egyharmaduk pedig erősítendőnek minősíti.
- Ø A felnőtt magyar társadalom egynegyede hallott már a Versenytörvényről, azaz a lakosság többsége még sosem találkozott ezzel a törvénnyel. Azok, akik hallottak róla, leginkább a nyomtatott és elektronikus médiát jelölik meg forrásként. A törvényről már valaha hallók négyötöde helyesen tudta, hogy a Versenytörvény a gazdasági élet szereplőinek magatartását szabályozza. A törvény erős gazdasági versenyt védő célját a törvényről valaha halló lakosság kétharmada helyesen ismeri, a fogyasztók tájékozottsága biztosításának céljával ugyanakkor csak a törvényt ismerők negyede van tisztában – de itt jelentős javulást tapasztalhatunk, tavaly ugyanis még csak a törvény ismerők kilencede tudta.
- Ø A Gazdasági Versenyhivatalról a felnőtt társadalom közel fele hallott már, a Versenytörvényt ismerők között pedig még magasabb, 92% a GVH-t ismerők aránya.

A Versenytörvényhez hasonlóan a hivatalt is döntően a médiából ismeri a lakosság, és általában a közelmúlt gazdasági versennyel kapcsolatos híreiből (autópálya-építés, gyógyszerárak szabályozása, megtévesztő reklámok) illetve általánosabb szinten valamilyen gazdasági versennyel kapcsolatos dolog, közbeszerzési eljárás vagy monopolhelyeztetel való visszaélés témája kapcsán hallottak a GVH.-ról. A hivatal munkáját a kérdeztettek negyede megfelelőnek tartja.

- Ø A GVH-t ismerők közül minden harmadik kérdeztett ítéli meg pozitívan a hivatal munkáját, míg minden ötödik viszont elégedetlen vele. Minden második kérdeztett azonban nem vállalkozott a Versenyhivatal munkájának értékelésére. Az előző évi kutatásokban tapasztaltakhoz hasonlóan idén is a kérdeztettek több mint fele véli úgy, hogy bárki, aki vállalkozóként vagy fogyasztóként érdekelt az adott terület versenyében, fordulhat panasszal, észrevétellel a hivatalhoz.
- Ø A televíziókban szereplő, általunk vizsgált műsorok közül a kérdeztettek nagy többsége a TV2-n nézi rendszeresen a híradót. Esti riportműsorokat leginkább az RTL Klub csatornán, míg a minden este jelentkező hírműsorokat pedig a TV2-n néznek a kérdeztettek az átlagnál nagyobb arányban. Reggeli órákban adásba kerülő műsorok közül leginkább az M1-en sugárzott Napkeltét preferálja a felnőtt lakosság.
- Ø A minden este rendszeresen sugárzott hírműsorokat nem nézők több mint négyötöde nem hallott a Versenytörvényről, kétharmaduk pedig a Versenyhivatalról sem hallott még. Ez a csoport ugyanakkor átlagon felüli arányban jelenik meg az erősebb gazdasági versenyt igénylők között. A minden este jelentkező riportműsorok rendszeres nézői átlagon felüli arányban fordulnak elő a Versenytörvényt és a GVH-t nem ismerők körében. Az ilyen típusú műsorok nézői alacsonyabb arányban tudták jól, hogy mire vonatkozik a Versenytörvény, mint azok, akik nem néznek esténként riportműsorokat. Az esti hírműsorok rendszeres nézői nagyobb arányban szeretnék erősebb gazdasági versenyt, mint azok, akik nem néznek ilyen típusú műsorokat, utóbbi csoport viszont nagyobb arányban tartja megfelelőnek a versenyt előbbihez képest. A rádióműsorokat nem hallgatók nagyobb arányban nem ismerik a GVH-t, illetve kisebb arányban tudták azt is helyesen, hogy ki fordulhat panasszal a hivatalhoz, mint azok, akik gyakran hallgatnak rádiót.

1. Bevezetés

A TÁRKI Rt. 2004 augusztusában személyes megkeresésen alapuló omnibusz kutatás keretében, országos reprezentatív felnőtt mintán közvélemény-kutatást végzett a Gazdasági Versenyhivatal megrendelésére a magyar lakosság körében a Versenyhivatal ismertségéről, a hivatal tevékenységéről, munkájáról alkotott véleményekről, valamint a Verseny törvény ismeretéről.

A minta elkészítéséhez többlépcsős, rétegzett, valószínűségi mintavételi eljárást alkalmaztunk. A rétegzés első lépcsőjében minden megyéből kiválasztottuk azokat a településeket, amelyek a mintába kerültek. Ennek során általános szabályként azt az elvet alkalmaztuk, hogy Budapest és a megyeszékhelyek szerepeljenek a mintában, ezen túlmenően minden megyéből legalább egy városnak és legalább két falunak is be kellett kerülnie a mintába. Ezt követően meghatároztuk, hogy az egyes megyékből, és ezen belül az egyes településtípusokból hány személynek kellett szerepelnie a mintában. A konkrét elemszámok kialakításakor azt az elvet követtük, hogy minden megye minden településtípusából akkora arányban kerüljenek a mintába kérdezettek, amekkora az alapsokaság (felnőtt lakossági minta esetén a 18 éven felüli lakosok) aránya a teljes népességen belül, megyékre, és megyén belüli településtípus lakosságára lebontva.

A rétegenként lekérdezendő személyek számának meghatározását követően a minta konkrét kialakításához véletlen sétás módszert alkalmaztunk. A módszer lényege, hogy a kérdező nem neveket, címeket kap, hanem egy kiindulópontot és egy bejárando útvonalat, azaz az útvonalon a mintába bekerülő lakások kiválasztásának algoritmusát határoztunk meg számára a mintába bekerült településen. Az így kiválasztott lakásokban Leslie Kish kulcs alkalmazásával választotta ki a kérdezőbiztos a háztartásból a mintába bekerülő személyt. A valószínűségi mintavétellel készült mintánk tehát biztosítja, hogy a minta adataiból származó következtetések a teljes felnőtt lakosságra általánosítható érvényűek legyenek, a statisztikai mintavételből származó hibahatáron belül. A válaszmegtagadások miatt kismértékű súlyozással korrigáltunk. A súlyozott minta elemszáma $N=1026$. A súlyozott minta nem, életkor, településtípus és iskolai végzettség szerinti megoszlása jól illeszkedik a felnőtt népesség megfelelő adataihoz.

Jelen kutatás egy hároméves kutatássorozat befejező, harmadik része. Az első adatfelvétel 2002 őszén volt, és a vizsgálat sorozat alapkonceptiója szerint mindhárom kutatási szakasz során ugyanazokat a kérdéseket tettük fel, így a vélemények idősorosan is összehasonlíthatóvá váltak. Bizonyos kérdésekben kisebb változásokat mégis végre kellett hajtani; ahol ilyen okokból automatikusan nem hasonlíthatók össze az adatok, ott ezt külön jelezzük.

Ez a vizsgálat szorosan kapcsolódik a Gazdasági Versenyhivatal munkájáról készített másik három kutatáshoz: ezeket a felméréseket a vállalkozói szféra, a tágan értelmezett jogásztársadalom tagjainak és a gazdasági újságírók véleménye alapján készítettük.

A következőkben a vizsgálat eredményeit összegezzük. A főbb adatokat szemléletes formában ábrázoltuk. Amennyiben nem szerepel elemszám az ábrában, úgy a megfelelő adatok a teljes mintára vonatkoznak. Egyéb esetekben feltüntettük az ábrán az érvényesség körét, és az érvényes válaszok esetszámát. A kérdésekre adott válaszokat a főbb háttérváltozók szerint részletesebben is elemeztük, ha ezt az alapadatok megoszlását ismerve szükségesnek tartottuk. A részletesebb elemzés adatai a különálló *Függelék*ben találhatóak.

2. A minta összetétele

A kutatás során megkérdezett 1026 fő legfőbb demográfiai jellemzői alapján reprezentálja a 18 éves és idősebb magyar társadalmat. Ennek megfelelően a kérdezettek nemének megoszlása alapján – ahogy a felnőtt magyar népességben is – némi női túlsúlyról beszélhetünk: a minta 53,5%-a nő, 46,5%-a férfi. Az elemzés során öt korcsoportot használunk: minden ötödik kérdezett 18–29 éves (19%), illetve 30–39 éves (20%). A negyvenes korosztályból (40–49 évesek) vannak a legkevesebben a mintánkban (15%), de az ötvenesek (50–59 évesek) aránya sem sokkal magasabb (20%). A minta további több, mint egynegyedét (26%) a legidősebbek (a 60 évesek és idősebbek) teszik ki.

A kérdezettek iskolai végzettségét is négy fő csoportba sorolva tárgyaljuk majd az elemzésben. A legnépesebb a legiskolázatlanabb csoport, hiszen minden harmadik válaszadónk (32%) legfeljebb 8 osztályt végzett. Valamivel kevesebben vannak a szakmunkás végzettségűek (30%) és az érettségizettek (28%). A legalacsonyabb a felsőfokú végzettségűek aránya: minden tizedik kérdezett (10%) rendelkezik diplomával.

Az aktivitási státuszt tekintve a két legnépesebb csoportot a nyugdíjasok és az alkalmazottak alkotják, az előbbi csoport 37%-ot, míg az utóbbi 38%-ot tesz ki. A „nyugdíjas” kategóriájába tartoznak mindazok, akik magukat elsősorban öregségi, rokkant vagy özvegyi nyugdíjasként definiálták. Az inaktívoknak még két kategóriáját különböztettük meg: az egyik a tanulók csoportja (5%); a másik csoportba pedig az egyéb inaktívak (munkanélküliek, gyese, gyeden, gyeten lévő, háztartásbeliek, egyéb eltartottak) tartoznak (15%). Az alkalmazottak mellett az aktívak másik csoportja a vállalkozóké, ők a minta 6%-át teszik ki.

A kérdezettek lakóhelyének településtípusa szerint az urbanizációs lépcsőn felfelé haladva egyre kisebb arányú csoportokkal találkozunk: legtöbben a községekben élnek (35%), őket követi a városok (28%) lakosságának részesedése, a legkisebb arányban pedig a megyeszékhelyek, megyei jogú városok lakói (19%), valamint a fővárosiak (19%) vannak. Régiók szerint a legtöbben Közép-Magyarországon élnek (29%). Valamivel kevesebb válaszadónk lakik a dunántúli régiókban (Dél-Dunántúl 10%, Közép-Dunántúl 11%, Nyugat-Dunántúl 10%), mint az Alföldön (Észak-Alföld 15%, Dél-Alföld 13%) és Észak-Magyarországon (13%).

3. A lakosság általános attitűdjei a gazdasági versennyel kapcsolatban

A kutatás első részében általános gazdasági jelenségeket vizsgáltunk a verseny szempontjából. Elsőként arra voltunk kíváncsiak, hogy miként vélekedik a lakosság a piac illetve az állam szerepéről a gazdasági folyamatokban. Az állami szerepvállalás mértékét egy olyan árnyaltabban megfogalmazott dichotómiával jelenítettük meg, amelyben az állami beavatkozás fontosságát az árak, bérek szabályozásával, a verseny prioritását pedig a kereskedők, termelők versenyével mértük fel. A válaszokat egy olyan skálán vártuk, amely ennek a dimenzióknak különböző pontjait ragadja meg.

Az árak, bérek szabályozásának kérdésében a társadalom legnagyobb része a kiegyenlített szabályozás híve: a lakosság több, mint egyharmada (36%) szerint az a jobb, ha a gazdasági folyamatok szabályozásában körülbelül azonos mértékű az állam és a piaci verseny szabályozó hatása. Összességében kicsit többen voksoltak az állami szerepvállalásra, mint a piaci folyamatokra: minden tizedik kérdezett (12%) tartja a legjobbnak azt, ha a gazdasági folyamatokat kizárólag az állam szabályozza, és minden hatodik (16%) azt, ha döntően, de nem csak az állami szabályozás érvényesül. Döntően a piaci verseny híve a kérdezettek egyhatoda, azaz 18%-a, és kizárólag a piaci verseny általi szabályozást tartja ideálisnak a kérdezettek 3%-a. A mintába került személyek 15%-a nem tudott választ adni a kérdésre. (1. ábra)

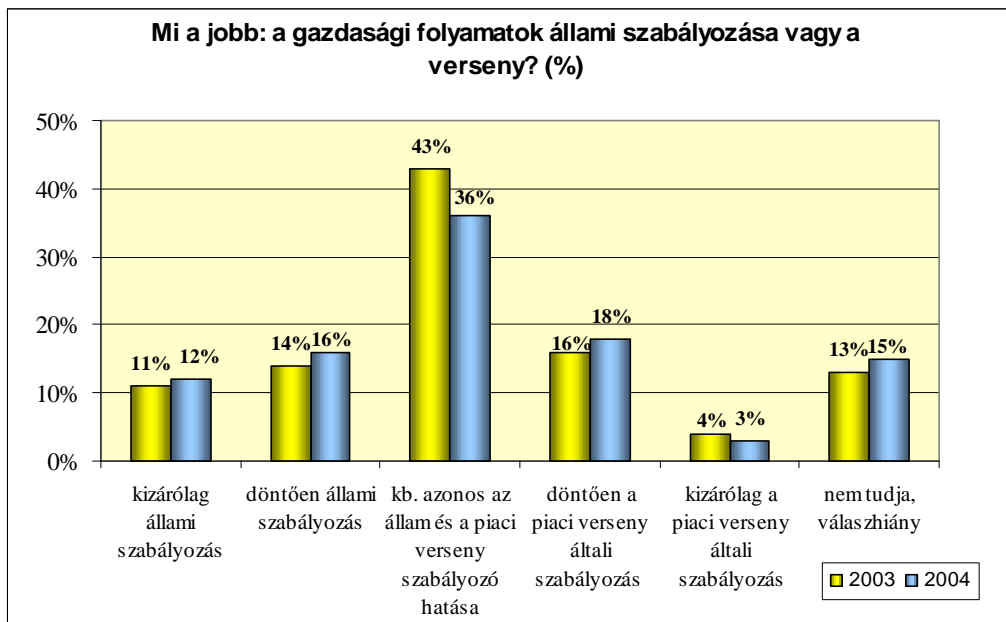
A 2002-es kutatás során ennél sarkítottabban kérdeztük meg a gazdasági verseny ideális szabályozásáról alkotott lakossági véleményeket, mivel akkor csak az állam/piaci verseny dichotómiájának két végletét adtuk meg válaszlehetőségnek (az állami szabályozást 19%, a verseny meghatározó szerepét 35% választotta 2002-ben), illetve az ezek keveredését preferálók válaszainak megjelenésére is lehetőséget adtunk (ezt akkor 34%-nyian választották). Ez az adatpont a két későbbi év eredményeivel – látszólagos hasonlóságuk ellenére – csak nehezen összehasonlítható.

A 2003-as eredmények azonban fenntartások nélkül összehasonlíthatóak az ideikkel, mivel a kérdés szövege és a lehetséges válaszok nem változtak. Tavalay a kizárólagos állami szabályozást minden tizedik, míg a döntően, de nem kizárólagos állami részvételt minden

hetedik kérdezett tartotta ideálisnak a gazdasági folyamatok szabályozását illetően. A tavalyi felmérésünk az előző évihez képest tehát ebben a kategóriában egy kismértékű emelkedő tendenciát mutat. A tavalyi évben megkérdezettek többsége az ideihez hasonlóan a közel azonos mértékű állami szabályozás és piaci verseny híve, az azonban már különbség, hogy amíg 2003-ban közel minden második személy volt az egyensúly híve, addig 2004-ben már csak minden harmadik felnőtt sorolható ide. A kizárólagos, illetve döntően piaci verseny szabályozásának híveinek aránya megnőtt a tavalyi évhez képest: 2003-ban 16%, míg 2004-ben 18% vallotta azt, hogy az a legjobb, ha döntően a piaci verseny szabályozza a gazdasági folyamatokat. Ennek a változásnak a mértéke a statisztikai hiba határán van. A kizárólag a piaci verseny szabályozta gazdaságot csupán 1%-kal kevesebben pártolják a tavalyi évhez képest: ez az eltérés hibahatáron belül van, így nem értékelhető valódi változásként.

Összességében tehát a 2003-hoz képest 2004-re az állami szabályozás hívei 3 százalékponttal növelték táborukat. A piaci verseny hívei csupán 1 százalékponttal gyarapodtak az elmúlt évi felméréshez képest. Az azonban nem változott, hogy az abszolút többség még mindig az azonos mértékű piaci és állami verseny mellett teszi le a voksot, de arányuk 2003-hoz képest csökkent. (1. ábra)

1. ábra

A kérdezettek társadalmi-demográfiai jellemzői összefüggést mutatnak a gazdasági folyamatok szabályozásában kialakult véleménnyel. A nemek között például eltérés mutatkozik abban, hogy a férfiak nagyobb arányban tették le a voksukat a kizárólag piaci verseny mellett a gazdasági folyamatok irányításában (21%) mint a nők, akik körében a döntően állami gazdaságirányítást preferálók felülreprezentáltak (17%). A 2003-as eredményekhez hasonlóan ismét azt tapasztaltuk, hogy a nők kis mértékben felülreprezentáltak a vélemény nélküliek között is (17%).

Az életkor szintén különbségeket mutat az egyes véleményeket vallók között. A 60 év felettiek (és egyben a nyugdíjasok) többsége az átlagosnál magasabb arányban preferálja a kizárólagos állami beavatkozást (20%) és az inkább állami gazdaságirányítást (18%). Emellett felülreprezentáltak az idősek körében a véleménnyel nem rendelkezők (26%). A tavalyi eredmények ugyanezt mutatták. A fiatalok, azaz a 30 év alattiak a verseny és az állam egyforma mértékű beavatkozását támogatják átlagon felüli mértékben (a 18–29 évesek 47%-a), a legidősebbek pedig alulreprezentáltak ugyanitt (22%). A 30 és 39 év közötti kérdezettek a döntően piaci verseny általi irányítást (24%), míg a 40 és 49 év közöttiek a döntően állami irányítást támogatják (17%) a többi korosztálynál nagyobb arányban.

Az alkalmazottak és a tanulók az átlagosnál jobban egyetértenek az állam és a piaci verseny közel egyenlő mértékű szabályozóerejével (az alkalmazottak 45%-a, a tanulók 48%-a), ám a tanulók aránya magas a véleménnyel nem rendelkezők között is (20%). A tavaly elvégzett kutatással szemben változás történt a vállalkozók preferenciái terén: 2003-ban több mint felük (57%) vallotta, hogy az állam és a piac azonos mértékű szabályozása a kívánatos, míg ebben az évben mindössze egyharmaduk (35%) vélekedett így, ugyanakkor 2004-ben felülreprezentáltak körükben a döntően piaci verseny szabályozását támogatók (41%).

A különböző településtípusokon élők véleménye a gazdasági folyamatok szabályozásával kapcsolatban általánosságban véve megegyezik, azt kivéve, hogy a budapesti kérdezettek nagyobb arányban hívei az azonos erősségű piaci és állami irányításnak (46%), mint a fővároson kívül élők, illetve hogy a falvakban élők a vélemény nélküliek között az átlagosnál nagyobb arányban szerepelnek (19%).

A magyarországi gazdasági verseny jelen állapotáról alkotott lakossági vélemények kapcsán azt vizsgáltuk, hogy a lakosság **mennyire ítéli erőteljesnek a gazdasági versenyt ágazati**

szempontból: minden ágazatban erőteljes verseny van, egyikben sincs erőteljes verseny, vagy ágazattól függően beszélhetünk erős vagy gyenge versenyről.

2002-ben és 2003-ban két egyértelmű véleményt képviselt a lakosság kisebb, de összességében növekedő hányada. A tavalyi eredmények azt mutatták, hogy minden gazdasági ágazatban erőteljes versenyt tapasztalt a kérdezettek 13%-a, míg ennek ellentétét, azaz hogy egyik ágazatban sincs komoly verseny, a lakosság közel hatoda állította (18%). A többség az „is-is” álláspont felé hajlott: a társadalom fele (49%) érzi úgy, hogy egyes ágazatokban erős, másokban viszont gyenge verseny tapasztalható. Jelentős volt még a véleménnyel nem rendelkezők 21%-os tábora.

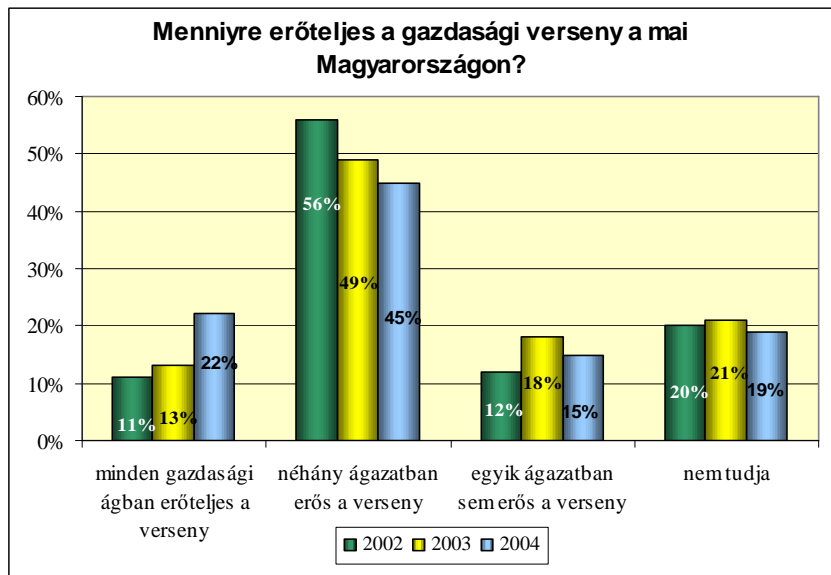
Összességében erősödő gazdasági versenyt tapasztal a lakosság: idénre az eredményeink azt mutatják, hogy az elmúlt évekhez képest jelentősen megnőtt azok aránya, akik szerint a gazdaság minden ágazatában erőteljes verseny van (22%), illetve csökkent azok részesedése, akik szerint viszont egyik ágazatban sincs komoly verseny (15%). A korábbi eredményekhez képest csökkent azoknak az aránya is, akik szerint vannak olyan ágazatok, amelyekben erős a verseny és vannak olyanok, amelyekben nincs erős verseny (45%). Csökkent, de még mindig jelentős azok aránya is, akiknek nincs véleményük ebben a kérdésben (19%).

A 2002-es, a 2003-as és a 2004-es kutatás során hasonló tendenciákat tapasztaltunk, de változó arányokkal: a még mindig domináns, köztes véleményű csoport aránya évről évre csökken: ebben az évben a tavalyihoz képest 4 százalékponttal, a 2002-es eredményhez képest pedig 11 százalékponttal alacsonyabb az arányuk. Jelentősen megnőtt az egyik szélsőségesebb véleményű csoport részesedése: a minden ágazatban versenyt érzékelők aránya 2003-ban csupán 2 százalékponttal, azonban 2004-ben már 9 százalékponttal növekedett a korábbiakhoz képest. A semelyik ágazatban versenyt nem tapasztalók csoportja a tavalyi évben emelkedett, azonban ebben az évben 3 százalékpontot csökkent. (2. ábra)

Akik az állam gazdaságszabályozó szerepét preferálják, azok az átlagnál nagyobb arányban gondolják úgy, hogy minden gazdasági ágban erős verseny van. Azok, akik szerint kizárólag az állam szabályozása kívánatos 37 százalékból azt vallják, hogy a gazdaság minden ágazatában erőteljes verseny van. Az állam és a verseny szerepét egyformán fontosnak tartók

azok között felülreprezentáltak (58%), akik szerint egyes ágazatokban erős verseny van, másokban pedig gyenge. Végül pedig, akik inkább a verseny szerepét tartják fontosabbnak az állami beavatkozással szemben, azok között az átlagosnál többen vannak olyanok, akik nem tapasztalnak komoly versenyt egyik ágazatban sem.

2. ábra

A szocio-demográfiai tényezők csak kis mértékben hatnak a véleményekre a verseny elterjedtségének megítélésében. A férfiak és nők között nem tapasztalható differencia a vélemények alakulásával kapcsolatban. Csupán annyi eltérés tapasztalható a két nem válaszadói között, hogy a nők felülreprezentáltak a véleménnyel nem rendelkezők körében (22%).

A 40 év alattiak többsége szerint a gazdaság minden ágazatában erőteljes verseny van (25%). A 40 és 59 év közöttiek a többi korcsoporttal szemben nagyobb százalékban vélik úgy, hogy egyik gazdasági ágazatban sincs komoly verseny.

A szakmunkás végzettségűek és az érettségivel rendelkezők átlagon felüli arányban érzékelnek versenyt egyes ágazatokban, másokban pedig nem, azonban a szakmunkás végzettségűek azok között is felülreprezentáltak (17%), akik egyáltalán nem tapasztalnak erős versenyt. A felsőfokú végzettségűek többsége szerint (57%) vannak olyan ágazatok, ahol erős

a verseny, és vannak, ahol pedig nem. A legfeljebb nyolc osztályt végzettek harmada (33%) viszont nem tud állást foglalni a kérdésben.

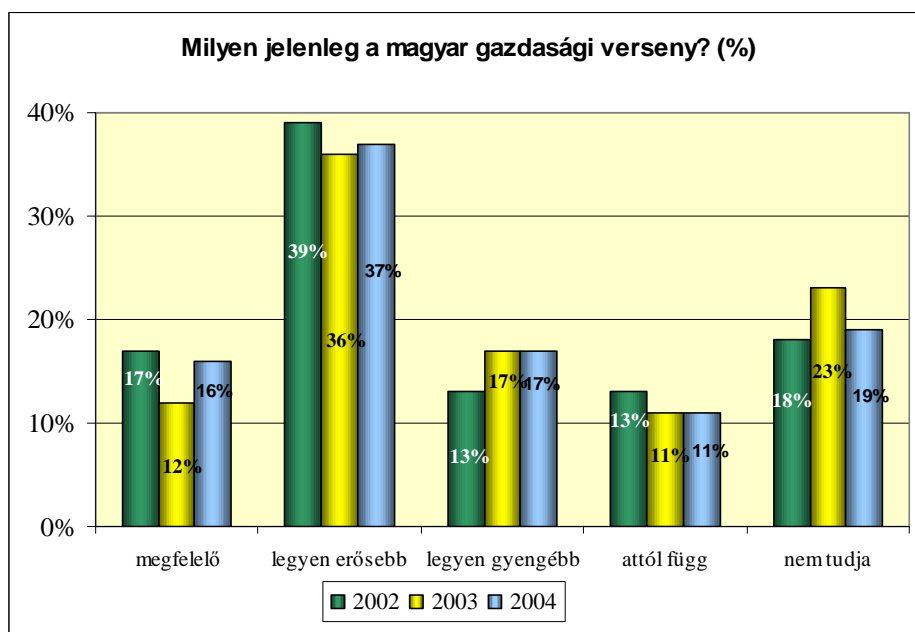
A vállalkozók felülreprezentáltak a mértéktartó középutas véleményt képviselők körében (69%), míg az alkalmazottak és az inaktívak a minden ágazatban erőteljes versenyt tapasztalók csoportjában vannak többségben. A nyugdíjasok egyharmada nem tud állást foglalni a kérdésben.

A mintába került budapesti lakosok harmada szerint minden ágazatban verseny érzékelhető (29%), míg a nagyobb városok lakói a komoly versenyt nem tapasztalók körében vannak az átlagosnál nagyobb arányban (20%).

A gazdasági verseny magyarországi működésének megítélésével kapcsolatos kérdésünk általában, a magyar gazdaság egészére vonatkoztatva firtatja azt, hogy mennyire tartja a lakosság erőteljesnek vagy gyengének a gazdasági versenyt. **Valamivel több, mint egyharmadnyian (37%) erősebb versenyt várnának, ezzel az ezt a véleményt képviselő csoport a legjelentősebb.** Ez az arány szinte teljesen megegyezik a tavaly végzett felmérés eredményével. **Minden hatodik felnőtt lakos (16%) éppen megfelelőnek tartja a verseny mértékét.** Ennek a csoportnak az aránya a 2003-as eredményhez képest 4 százalékpontot növekedett. **Ezzel szemben 17%-nyian nem szeretnék a jelenlegihez hasonló erősségű versenyt;** ez az eredmény a tavalyival teljes egészében megegyezik.

A fenti két véleménycsoport aránya a 2002-es vizsgálatban éppen ellentétes volt, mivel akkor a gazdasági verseny mértékét megfelelőnek tartók csoportja 17%-ot, a gyengébb versenyt szorgalmazóké pedig 13%-ot tett ki. 2003-ban 18%-ról 23%-ra nőtt azok aránya, akiknek nincs véleménye erről a kérdéstről az azt megelőző évhez képest, azonban 2004-ben ez az arány 19 %-ra csökkent. (3. ábra)

3. ábra

A gazdaságpolitika alapelveként működő állami szabályozás vs. verseny dilemmában az inkább vagy kizárólag a verseny mellett érvelők meglehetősen nagy arányban, az átlagosnál jóval többen (60% és 41%) várnának el a jelenleginél erőteljesebb versenyt. Ez a megelőző évben is hasonló tendenciát mutatott, azonban most a két csoport közti különbség némiképp tovább nőtt. Az állami szabályozást előnyben részesítők a jelenlegi gazdasági verseny mértékét sokallók között vannak az átlagosnál nagyobb arányban. A kizárólag állami beavatkozást pártolók 26%-a, a mérsékeltlen állampártiak 24%-a tartozik ide. E csoportok aránya is emelkedett a tavalyihoz képest. A gazdasági szabályozás mindkét módját egyaránt támogatók nagyobb arányban (23%) tartják megfelelő mértékűnek a gazdasági versenyt a mai Magyarországon, mint a két külső póluson lévő személyek. A tavalyihoz képest az ő táboruk is növekedett 7 százalékpontot.

A demográfiai ismérvek ebben a kérdésben is differenciálhatják a válaszokat. A férfiak nagyobb arányban vallják (41%), hogy ma Magyarországon erősebb gazdasági verseny kellene, mint a nők. Ugyanez a véleménye többségében a 40 és 59 év közötti megkérdezettek legnagyobb csoportjának is (42%). A 40 év alattiak felülreprezentáltak azzal a véleményükkel, hogy a magyar gazdaságban megfelelő mértékű ma a verseny.

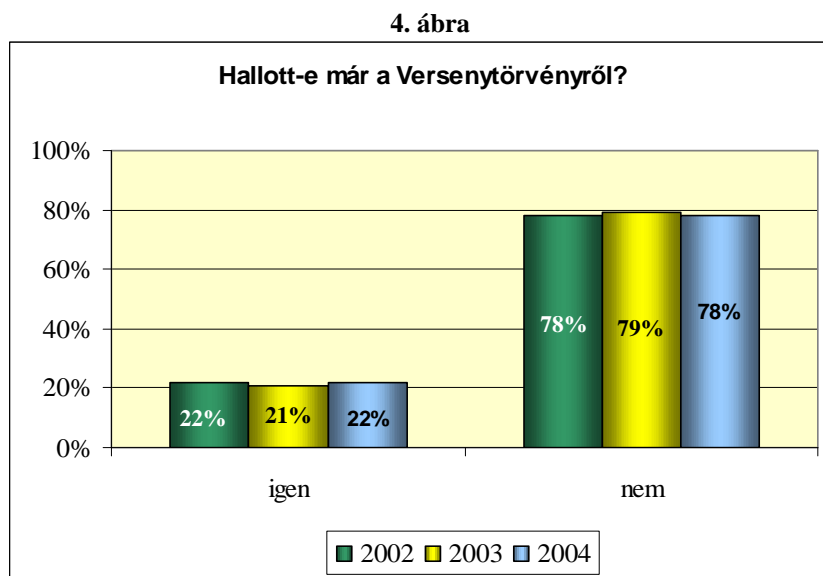
Az iskolázottabbak, azaz a legalább érettségivel rendelkezők nagyobb arányban gondolják azt, hogy erősebb verseny kellene ma a gazdaságban, mint az alacsonyabb végzettségűek. Minden második diplomás kérdezett erőteljesebb versenyt várna a jelenlegihez képest.

A vállalkozók felülreprezentáltak a versenyt sokallók között, 22% -uk szerint nem kellene ilyen erős verseny, azonban minden második megkérdezett vállalkozó szerint (52%) a jelenlegihez képest erősebb versenyre lenne szükség. A tanulók átlagon felüli arányban (30%) vannak a gazdasági versenyt megfelelő mértékűnek tartók között.

A nők, az idősek, a nyugdíjasok, az alacsony végzettségűek és a községekben élők a vélemény nélküliek között felülreprezentáltak (rendre 25%, 31%, 30%, 25%), azaz ők az átlagosnál kevésbé tudják megítélni a gazdaságon belüli verseny mértékét.

4. A Versenytörvény ismerete a lakosság körében

A magyar társadalom egynegyede (22%) hallott már a Versenytörvényről, a többség (78%) viszont még sosem találkozott ezzel a törvénnyel, nem is hallott róla. Ebben a kérdésben gyakorlatilag nem történt változás az elmúlt két évben. (4. ábra)

A férfiak az előző évben jóval tájékozottabbak voltak, mint a nők, azonban ebben az évben mérséklődött a differencia a tekintetben, hogy hallottak-e már a Versenytörvényről, de az továbbra is igaz, hogy a férfiak nagyobb arányban tudnak a Versenytörvény létezéséről (27%), mint a nők (18%).

Az iskolai végzettség döntő hatású, mivel minden iskolázottsági szint emelkedésével legalább kétszeresére nő a törvényt ismerők aránya: a legfeljebb nyolc osztályt végzeteknek mindössze 7%-a számára ismerős csak a Versenytörvény, ami a szakmunkások körében is csak 13%, az érettségizettek viszont már a 35%-a és a diplomásoknak pedig a 61%-a hallott már erről a jogszabályról. Ezek az eredmények a tavalyi évhez képest még nagyobb különbségeket mutatnak, hiszen 2002-ben az alacsony végzettséggel rendelkezők 9%-a, míg a diplomások 43%-a hallott erről a törvényről.

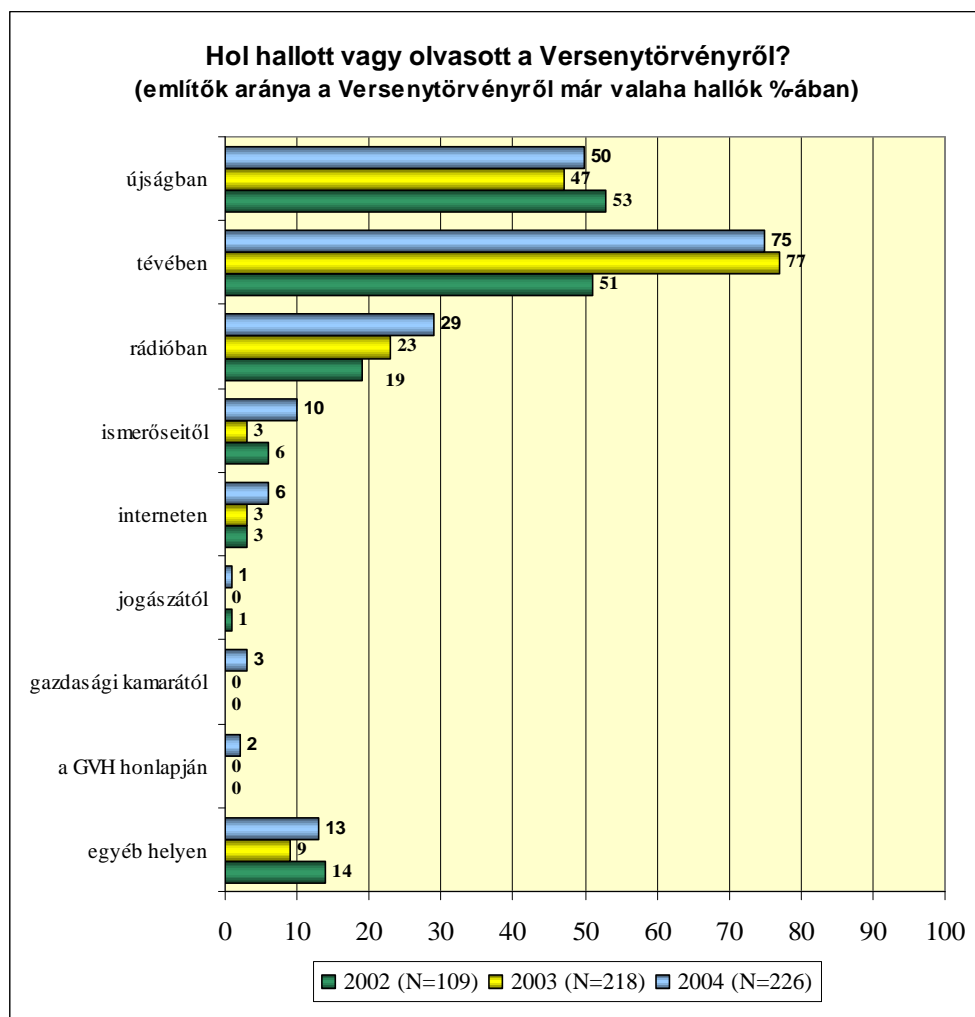
A vállalkozók is átlagon felüli arányban ismerik a törvényt (49%). Ez a 2002-es vizsgálatához képest 11 százalékpontos emelkedést jelent. A budapestiek között többen vannak a Versenytörvényről valaha is hallók, mint a vidékiek között: a fővárosiak körében 34%-nyian, a vidéki városokban élők között viszont csak 18%-nyian vannak a tájékozottabbak. A két csoport közti különbség csökkent az előző évekhez képest, mivel korábban nagyobb volt a fővárosi és a vidéki városi lakosság közti különbség ebben a kérdésben.

A korábbi kutatásokhoz hasonlóan a továbbiakban olyan kérdéseket taglalunk, amelyek a Versenytörvényre vonatkoznak, így az azt nem ismerőknek megint csak nem tettük fel ezeket a kérdéseket, mint ahogyan ez a korábbi években is történt. A következő részekben leírt eredmények tehát a Versenytörvényt ismerők körében értelmezendők.

Azoktól, akik már hallottak a Versenytörvényről, megkérdeztük azt is, hogy honnan szereztek információjukat. Természetesen egy kérdezett több választ is adhatott, hiszen nemcsak egyetlen forrásból tájékozódhatunk a Versenytörvényről. **A legtöbben a tévéből informálódtak a Versenytörvényről (75%). Az elektronikus sajtón belül még a rádiót is tízből hárman említették (29%). A televíziónál kevesebben, a rádiónál viszont többen, 50%-nyian hivatkoztak az újságokra, hetilapokra,** mint amely a Versenytörvényről való ismereteiket adta. A többi lehetséges forrást csak kevesen említették: ismerősöket 10%-nyian, az internetet általában 6%-nyian említették. Ezek az eredmények a tavalyi vizsgálatához képest változtak, mivel az egyes orgánumokat említők aránya rendre nőtt. Ráadásul míg az előző évben a mintába kerültek között nem akadt olyan, aki jogászától, ügyvédjétől vagy a gazdasági kamarától értesült volna a Versenytörvény létéről, és csak egyetlen válaszadó szerezte a Versenytörvényről való ismereteit a GVH honlapjáról, addig az idei évben már 3%-nyian vannak olyanok, akik a gazdasági kamarától hallottak a Versenytörvényről, a GVH honlapjáról további 2%-nyian, a jogászuktól, jogtanácsosuktól pedig 1%-nyian szereztek információikat. Egyéb forrást többen jelöltek meg a tavalyihoz képest, 13% mondott a fentiekől eltérő más információszerző helyet.

Az idei évben is a tavalyi felmérésben vezető médiumok domináltak, annyi eltérés van csak az előző évhez képest, hogy amíg a tévéből informálódók aránya 2 százalékpontot esett, addig a rádióból értesülőké 6 százalékpontot, az újságokból tájékozódóké pedig 3 százalékpontot növekedett. (5. ábra)

5. ábra

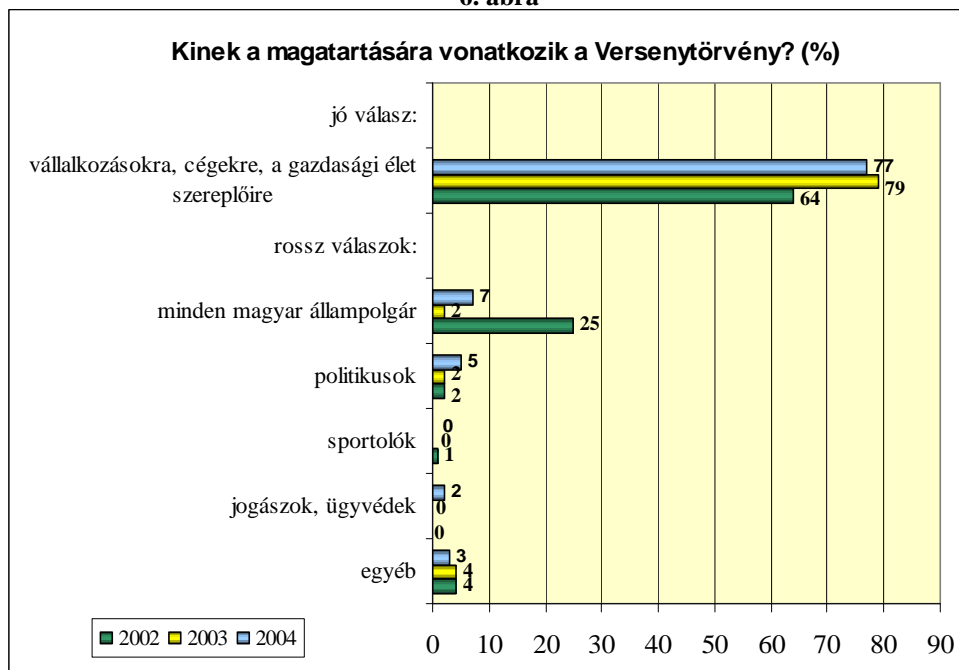
Az előző évhez hasonlóan gyakorlatilag nem találtunk különbségeket az egyes társadalmi csoportok tájékozódásául szolgáló források tekintetében. Csupán annyi említhető meg, hogy az érettségi alatti végzettséggel rendelkezők átlagon felüli arányban jelölték meg forrásként a tévét.

A következő kérdésünk arra vonatkozott, hogy a lakosság mennyire van tisztában a Versenytörvény célcsoportjával. Azt kérdeztük, hogy mire vagy kinek a magatartására vonatkozik a Versenytörvény. Ebben az esetben is több választ lehetett adni. **A**

megkérdezettek közel négyötöde (77%) tudta helyesen, hogy a vállalkozásokra, cégekre, illetve általában a gazdasági élet szereplőire vonatkozó passzusokat tartalmaz a Versenytörvény. A 2002-es kutatáskor kevesebben, a kérdezettek kétharmada, 64% -a rendelkezett helyes ismeretekkel, míg a 2003-ban már 79%-nyian voltak a helyes ismeretekkel rendelkezők. Nem sokban változott azok aránya, akik szerint a Versenytörvény mások magatartását szabályozza: minden magyar állampolgárra vonatkoztatja a törvényt a kérdezettek 7%-a, kicsit kevesebben: 5%-nyian tartják úgy, hogy a politikusok a Versenytörvény hatálya alá esnek, a jogászokra, ügyvédekre 2% szerint, míg a sportolókra csak 1 fő szerint vonatkozik a törvény. Egyéb csoportra gondolt a válaszadók 3%-a. További 2%-nyian vannak azok, akik bár hallottak a Versenytörvényről, de spontán nem tudtak egyetlen olyan csoportot sem megnevezni, amelyre vonatkoztatnák a törvényt. Ehhez képest tavaly jóval magasabb, 13% volt azok aránya, akik nem tudtak választ adni erre a kérdésre (6. ábra).

A korábbi évhez hasonlóan most sem tapasztalhatunk különbséget az egyes társadalmi csoportok között az alapján, hogy tisztában vannak-e azzal vagy sem, hogy mire, mire vonatkozik a Versenytörvény.

6. ábra

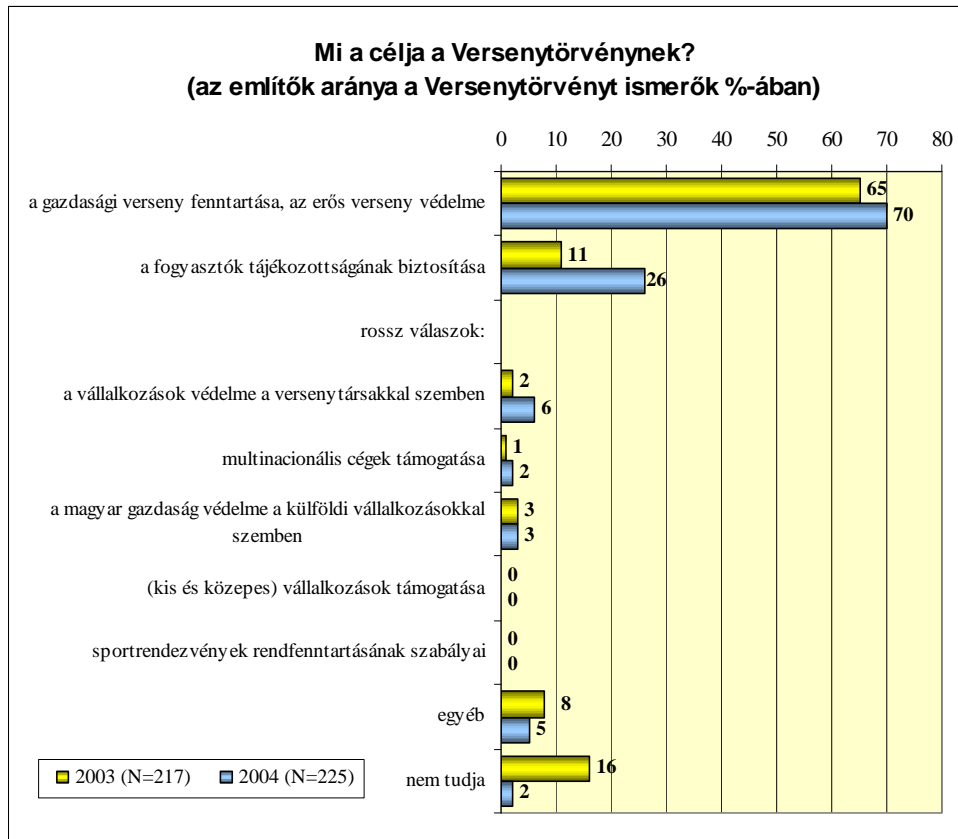

A Versenytörvény céljára vonatkozó kérdésben a 2002-es kutatás eltért a 2003-as vizsgálatától, ezért azok összehasonlítása nem vált lehetővé. 2004-ben azonban nem változott a kérdés struktúrája, ezért a 2003-as és a 2004-es eredmények összehasonlíthatóvá váltak (7. ábra).

A Versenytörvény céljának ismerete terén helyes választ adók aránya alapján vegyes képet kapunk. **A gazdasági verseny fenntartását, az erős verseny védelmét helyesen jelölte meg a válaszadók kétharmada (70%).** A 2003. évi eredményhez képest ez 5 százalékpont emelkedést mutat. **A másik helyes választ, miszerint a Versenytörvény célja a fogyasztók tájékozottságának biztosítása, a kérdezettek 26%-a említette, ami az előző évi 11%-hoz képest szintén számottevő emelkedést mutat.** A Versenytörvény célját firtató kérdésre adott rossz válaszok arányai a következők voltak: 3%-nyian úgy gondolják, hogy ez a jogszabály védi a magyar gazdaságot a külföldi vállalkozásokkal szemben, 6%-nyian a vállalkozások versenytársakkal szembeni védelmét véli a Versenytörvény céljának, további 2% pedig a multinacionális cégek védelmét érti a Versenytörvény alatt. 5%-nyian egyéb választ adtak, 2%-nyian pedig nem adtak választ. (7. ábra) Összességében véve azt mondhatjuk, hogy **a Versenytörvény valós célját a kérdezettek nagyobb aránya tudta helyesen az előző évhez képest, azaz a lakosság jobban tájékozott az elmúlt évihez képest.**

A Versenytörvény célját helyesen ismerők kérdésében a vállalkozók és a budapesti lakosok átlagon felül választották, hogy Versenytörvény célja a gazdasági verseny fenntartása (77–77%). A nagyvárosokban élők (36%) és a 40 és 59 év közötti megkérdezettek voltak a legtöbben (32%), akik a másik helyes választ adták, tehát hogy a törvény a fogyasztók tájékozottságának biztosítását is céljának tekinti, illetve minden harmadik alkalmazott is ezt az opciót nevezte meg (30%). Ezeken kívül nem tapasztalható szignifikáns különbség az egyes demográfiai csoportok véleményében a Versenytörvény céljait illetően.

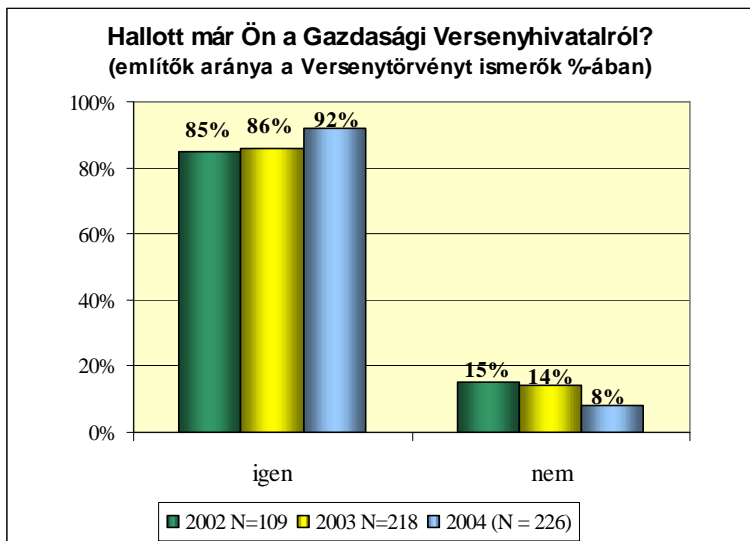
7. ábra

5. A Gazdasági Versenyhivatal munkájának ismerete és megítélése

A Gazdasági Versenyhivatal mint intézmény többek számára ismerős, mint maga a Verseny törvény. Míg a törvényről csak a felnőtt lakosság 22%-a hallott már valaha, addig a Versenyhivatalról a közel kétszer ennyien, 42%-nyian. A Verseny törvényt ismerők körében természetesen magasabb ez az arány: a törvényt ismerők 92%-a hallott már GVH-ról. A tavalyi adatokhoz képest 6 százalékpontot emelkedett a törvényt ismerők között a GVH-t is ismerők aránya (8. ábra). Összességében a teljes népesség körében 20%-nyian ismerik Verseny törvényt és a Gazdasági Versenyhivatalt egyaránt, 2%-nyian hallottak már a törvényről, de a hivatalról nem, 22%-nyian nem hallottak ugyan a törvényről, de a Gazdasági Versenyhivatalról már igen, 55%-nyian pedig még sem a Verseny törvényről, sem a Versenyhivatalról nem hallottak korábban. Ezek az arányok a korábbi évek eredményeihez képest nem változtak jelentős mértékben.

8. ábra

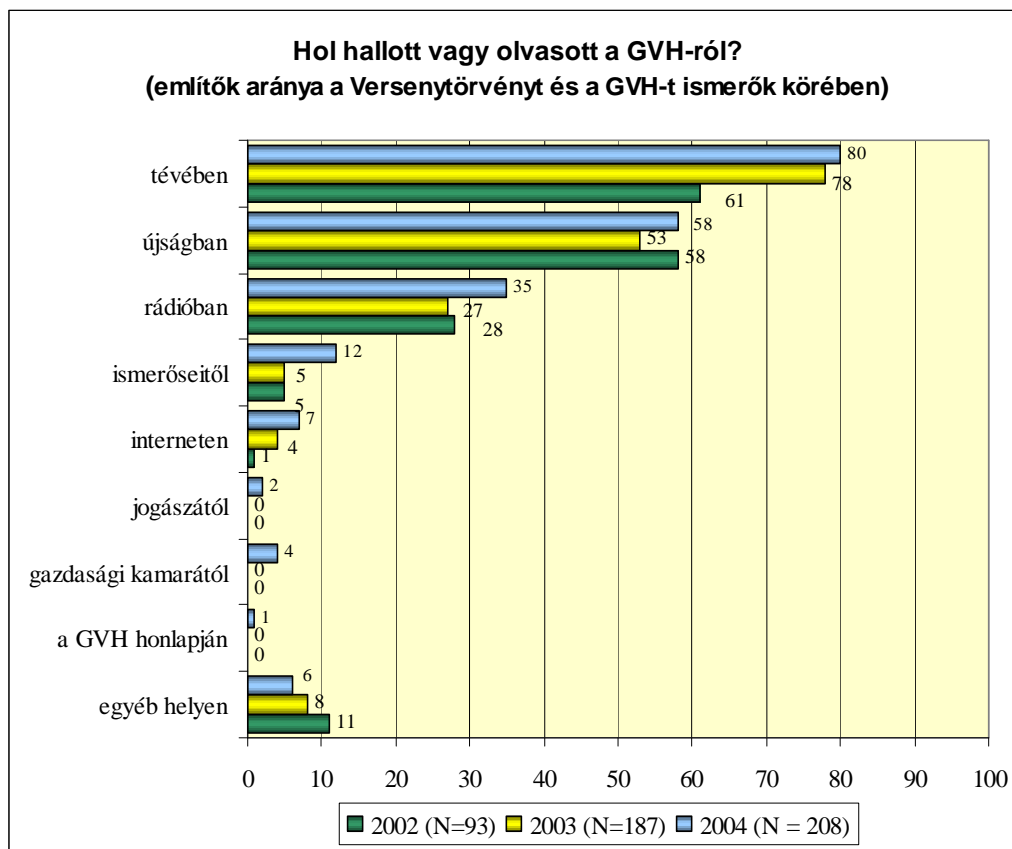
Az egyes társadalmi csoportok között adódnak különbségek a GVH ismertségének kérdésében. A legalább érettségivel rendelkezők nagyobb valószínűséggel hallottak az intézményről, sőt a megkérdezett diplomások 87%-a is hallott már a Versenyhivatalról, illetve a budapesti lakosoknak csak kétötöde nem hallott még róla. Az idei és az előző évben sem

volt tapasztalható szignifikáns kapcsolat a GVH ismertségében a Versenytörvényt ismerők különböző társadalmi csoportjai között.

Ahogy a Versenytörvény esetén is, most is feltettük azt a kérdést, hogy **hol hallott vagy olvasott a kérdezett a GVH-ról**. Ezt azoktól kérdeztük meg, akik hallottak a Versenyhivatalról. Közülük a legtöbben a tévében hallottak a GVH-ról (84%), míg szintén sokan újságokban, hetilapokban, vagy /és folyóiratokban olvasott korábban a hivatalról (51%). Rádióban a GVH-t ismerők 28%-a, ismerősétől pedig 9%-uk hallott a Hivatalról. 4%-uk az Interneten olvasott, , míg 2%-uk pedig gazdasági kamarától szerzett információt a GVH meglétéről, további 4%-uk pedig egyéb helyről hallott a Versenyhivatalról. Ügyvédje vagy jogásza és a GVH honlapja a kérdezettek 1-1%-ánál szolgált információforrásként.

Azok, akik mind a Versenyhivatalt, mind pedig a Versenytörvényt ismerik, a **legtöbben az elektronikus és írott sajtót említették (80% és 58%)**. Ezeken kívül ismét csak a rádió említettsége számottevő (35%). A korábbi években végzett felmérés eredményeihez képest ezek az arányok tovább növekedtek ebben az évben. Az ismerősök (12% említette) és az Internet (7% tájékozódott innen) nem jelent igazán hatékony „kommunikációs csatornát” a GVH ismertsége szempontjából, annak ellenére, hogy az ezeken keresztül tájékozódók aránya is növekedett az elmúlt évekhez képest. A mintába kerültek 2%-a jogászátlól, ügyvédjétől, 1%-a a GVH honlapjáról, míg 4%-a a gazdasági kamarától szerezte információját a Versenyhivatalról. Ahhoz képest, hogy a korábbi években senki sem nevezte meg ezeket a kategóriákat, valamelyest eredménynek tekinthető, még ha ezeknek az információs csatornáknak a hatékonysága továbbra is minimális. Egyéb helyet a kérdezettek 6%-a említett. Míg a 2002-es kutatáshoz képest 2003-ra szignifikánsan, 17 százalékponttal nőtt a GVH-ról a televízióból, és 5 százalékponttal csökkent az írott sajtóból tájékozódók aránya, a rádióból értesülőké pedig változatlan volt, addig 2004-ben mindhárom kategória aránya növekedett (rendre: 2, 5, 8 százalékponttal). (9. ábra)

9. ábra

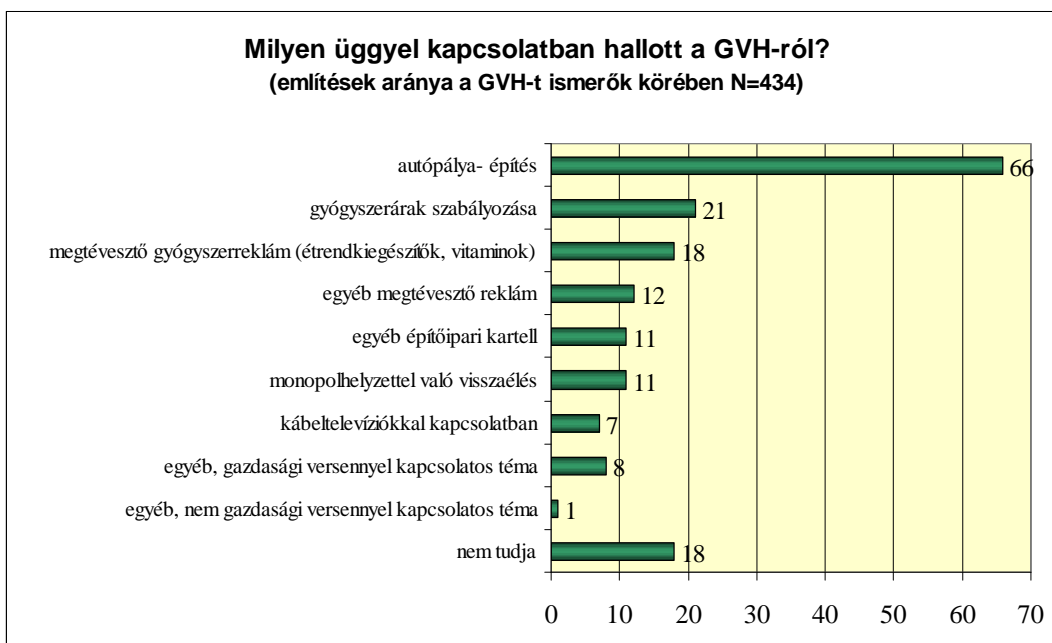
Miután a mintába került személyektől megtudakoltuk, hogy milyen forrásból értesültek a GVH-ról, arra is rákérdeztünk, hogy **milyen üggyel kapcsolatban hallott a Gazdasági Versenyhivatal munkájáról**. Ebben az esetben is több választ lehetett adni. Ebben a kérdésben nem lehetséges az előző évi eredményekkel való összehasonlítás, mivel az elmúlt az évek során eltérő ügyek merültek fel.

A Gazdasági Versenyhivatalt ismerők körében az tapasztalható, hogy az említések kétharmada (66%) az autópálya- építést jelölte meg, amellyel kapcsolatban hallott a GVH munkájáról. Minden ötödik említés a GVH-t ismerők körében a gyógyszerárak kapcsán, míg közel egyötöde egy megtévesztő gyógyszerreklám kapcsán szembesült a GVH munkájával. Közel minden tizedik GVH-t ismerő említése egy megtévesztő reklám, építőipari kartell, vagy monopóliumhelyeztetel való visszaélés ügyében hallott a GVH munkájáról. Nagyon sok azonban azoknak az aránya, akik nem tudtak válaszolni erre a kérdésre. (10.ábra)

Törölt:

A Versenytörvényt és a GVH-t is ismerők közel háromnegyede (71%) az autópálya-építés kapcsán hallott a Versenyhivatal munkájától. Ehhez képest a többi ügy nagyon alacsony mértékben szerepel. A hivatal munkájában tájékozottabb kérdezettek 17%-a egy megtévesztő gyógyszerreklám (étrendkiegészítők, vitaminok, speciális étrendkiegészítő termékek), egyhatodik (15%) pedig egyéb megtévesztő reklámmal kapcsolatosan értesült a GVH munkájáról. Szintén a válaszadók 15%-a hallott a GVH-ról a patikák, gyógyszerárak szabályozása, gyógyszerforgalmazás kapcsán, míg 13%-nyian az autópálya-építésén kívül eső egyéb építőipari kartellel kapcsolatban (felújítások: Fiumei út, Bartók Béla út, Veszprémi Egyetem) értesült a Versenyhivatal tevékenységéről. A válaszadók egytizede a kábeltelevíziókkal kapcsolatban, míg kicsit többen, de közel ennyien a monopolhelyzettel, erőfölénnyel való visszaélést említették. Egyéb gazdasági versennyel kapcsolatos dolgot 8%-nyian, míg egyéb nem gazdasági versennyel kapcsolatos ügyet 2%-nyian említettek a Versenytörvényt is és a GVH-t is ismerők. A kérdezettek egyhatoda azonban nem emlékszik rá, hogy milyen ügygel kapcsolatban hallott a Versenyhivatal tevékenységéről.

10. ábra

A válaszok eloszlását csak a GVH-t ismerők körén értelmezve szintén az autópálya-építés ügye vezet 66%-os említettséggel a felidézett gazdasági versennyel összefüggő ügyekkel kapcsolatban. 21%-uk a gyógyszerárak szabályozását, 18%-uk a megtévesztő gyógyszerreklámokat említette, 12%-nyian egyéb megtévesztő reklám, 11–11%-uk monopolhelyzettel való visszaéléssel, illetve egyéb építőipari kartellel kapcsolatban hallottak a Versenyhivatalról. A kábeltelevíziókat 7%-uk említette. Gazdasági versennyel kapcsolatos egyéb ügyet 8%-nyian, nem gazdasági versennyel összefüggő esetet 1%-nyian neveztek meg. A kérdezettek közel egyötöde (18%) nem tudott erre a kérdésre választ adni.

A Versenyhivatal munkájának értékelésre azokat kértük fel akik már hallottak a Versenyhivatalról. A Versenyhivatal munkáját kiválónak 3%, míg megfelelőnek 28% tartja. Gyenge minősítést a GVH-t ismerők 20%-a adott, míg rossznak tartja a Hivatal munkáját a 3%-uk. Nagyon magas azonban a vélemény nélküliek aránya (38%).

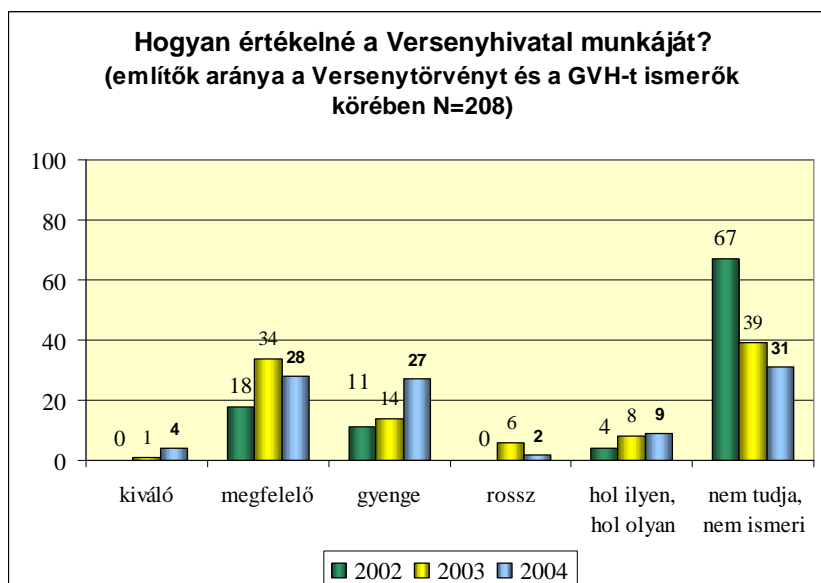
Akik ismerik mind a GVH-t, mind pedig hallottak a Versenytörvényről, azok körében is magas az értékelésre nem vállalkozók aránya, hiszen az ilyen kérdezettek több mint harmada (31%) hártotta el a GVH munkájának értékeléséről szóló kérdést azzal, hogy nem tudja, nem ismeri eléggé annak tevékenységét. **Minden negyedik megkérdezett (28%) megfelelőnek tartja a hivatal munkáját.** Ez az előző évhez képest 6 százalékpontos csökkenés. **Szintén minden negyedik – a GVH-t és a versenytörvényt is ismerő - személy (27%) viszont gyengének tartja a GVH tevékenységét,** ezen csoport aránya a 2003-as évhez képest 13 százalékpontot növekedett. Ugyanakkor ebben az évben **mindössze 2%-nyian tartják rossznak a hivatal munkáját,** miközben a tavalyi évben még háromszor ennyien vallották ugyanezt. **4% volt azok aránya, akik kiválónak minősítik a Versenyhivatal munkáját.** 9%-nyian változónak ítélik annak tevékenységét. **A korábbi évek eredményeit összehasonlítva a jelenlegivel, az tapasztalható, hogy egyre csökken a vélemény nélküliek aránya, azonban megnőtt azok részesedése, akik gyengének tartják a Gazdasági Versenyhivatal munkáját.** (11. ábra)

A GVH-t ismerők csoportja és a Versenyhivatalt és a Versenytörvényt is ismerők csoportja között a különbség az, hogy előbbiek körében összesítve kevesebben minősítették negatívan a Hivatal munkáját, azonban körükben a vélemény nélküliek is magasabb arányban vannak.

Azon keresztül vizsgálva, hogy ki tudja helyesen vagy helytelenül a Versenyhivatal célját, illetve tudja-e helyesen azt, hogy ki fordulhat a Hivatalhoz panasszal, nem jellemezhető az,

hogy ki milyen minősítést ad a GVH munkájára. A kérdezettek által leggyakrabban nézett illetve hallgatott médiumok tekintetében pedig azok között tapasztalhatunk erős kapcsolatot, akik rendszeresen hallgatnak rádióműsorokat, körükben felülreprezentáltak azok, akik negatívan (gyengének, illetve rossznak) minősítik a GVH munkáját (62%).

11. ábra

6. Ügyintézés a Gazdasági Versenyhivatalban

A következő kérdésblokkot minden mintába került személytől megkérdeztük, még azoktól is, akik a kérdőív elején azt mondták, hogy nem hallottak még a Versenytörvényről. A kérdések feltevése előtt, azonban röviden bemutattuk, hogy mi is a Versenyhivatal feladata. Ezt a módszert már az előző években is ugyanígy alkalmaztuk.¹

Az ismertető után megkérdeztük, hogy a kérdezett szerint ki fordulhat a GVH-hoz panasszal, észrevétellel. Ebben a kérdésben is több választ lehetett adni. Az első és második hullámban, azaz 2002-ben és 2003-ban némiképp eltérőek voltak a válaszlehetőségek, a 2004-es kérdésfeltevés viszont már megegyezik a 2003-assal.

A 2002-es és 2003-as eredményekhez hasonlóan 2004-ben is a kérdezettek fele (54%) véli úgy, hogy bárki, aki vállalkozóként vagy fogyasztóként érdekelt az adott terület versenyében, az fordulhat panasszal, észrevétellel a hivatalhoz. A többi alternatívát csak kevesen választották: a kérdezettek egytizede a szakmai kamarákat, 9%-nyian az ügyvédi közvetítés általi közbenjárást, míg 6%-nyian az állami szerveket tartja jogosultnak arra, hogy panasszal, észrevétellel forduljanak a Versenyhivatalhoz. Ez az arány az ezt megelőző hullámhoz képest nem mutat lényeges eltérést. Tíz kérdezettből hárman nem tudtak válaszolni a kérdésre (31%), ami 4 százalékpontos csökkenés az elmúlt évi eredményhez képest. (12. ábra)

A Gazdasági Versenyhivatalt ismerők körében 70%-nyian mondták, hogy bárki, aki vállalkozóként vagy fogyasztóként érdekelt az adott terület versenyében fordulhat a hivatalhoz panasszal, észrevétellel. Közel minden hatodik GVH-t ismerő szerint szakmai kamarák által (14%), minden tizedik szerint ügyvéden keresztül (11%), míg 7%-uk szerint állami szervek segítségével fordulhat a Gazdasági Versenyhivatalhoz, ha panasza, észrevétele van. Minden hatodik GVH-t ismerő nem tudott választ adni a kérdésre (14%).

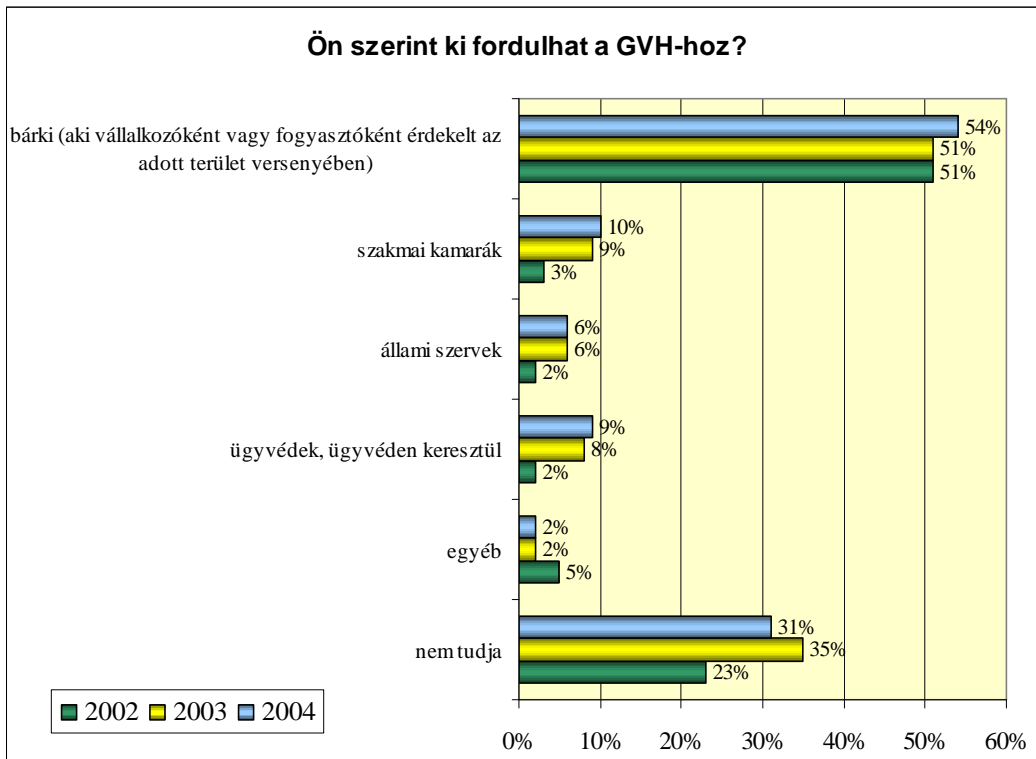
Azok akik A Gazdasági Versenyhivatalt és a Versenytörvényt is ismerik 77%-uk szerint bárki fordulhat a hivatalhoz panasszal. Az ő körükben 16%-nyian válaszolták, hogy szakmai

¹ A bemutatás így hangzott el: „Mint azt bizonyára Ön is tudja, a Versenytörvény célja a gazdasági verseny védelme. A Gazdasági Versenyhivatal feladata pedig, hogy őrködjön a gazdasági verseny szabadsága és tisztasága felett, ellenőrizze azt, hogy a cégek betartják-e a Versenytörvény előírásait.”

kamarákon keresztül, 11%-uk szerint ügyvéd segítségével, míg 8%-uk szerint állami szervek közreműködésével érvényesíthetik észrevételüket, panaszukat. A Versenytörvényt és a GVH-t is ismerők körében jóval alacsonyabb azoknak az aránya, akik nem tudtak erre a kérdésre választ adni (9%), mint azok körében, akik nem ismerik egyiket vagy másikat, vagy egyiket sem.

A Versenyhivatalhoz való fordulás kérdésében adott válaszok összefüggnek bizonyos szocio-demográfiai jellemzőkkel. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők (77%), a vállalkozók (67%) és a 40 és 59 év közötti kérdezettek felülreprezentáltak (61%) azok között, akik szerint bárki, aki vállalkozóként vagy fogyasztóként érdekelt az adott területen „ügyfele” lehet a Versenyhivatalnak. A 60 év feletti lakosok mintegy fele (46%) a véleményélküliek közé tartozik

12. ábra

A korábbi kutatásokhoz hasonlóan ebben az évben is részletesen rákérdeztünk arra, hogy a válaszolók szerint milyen esetekben lehet a Versenyhivatalhoz fordulni. Ebben a kérdéscsoportban is történt néhány kisebb változtatás, döntően a válaszlehetőségek szövegeinek pontosításában (ami azonban nem gátja a három évi adatsor összehasonlításának). A tavalyi évben ebbe a kérdésbe bekerült szándékosan két helytelen válasz is az első hullámhoz képest, amelynek célja, hogy még jobban tesztelhető legyen a lakosságnak a GVH jogköréről alkotott pontos vagy pontatlan ismerete. Az idei és tavalyi kérdések azonban, egy pontosítás kivételével, teljesen megegyeznek. A tavalyi adatokhoz hasonlóan ebben az évben is két kivétellel mindegyik esetről a kérdezettek legalább fele el tudja képzelni, hogy a GVH hatáskörébe tartozó ügyről van szó.

A kérdezettek kétharmada (62%) a GVH jogkörébe tartozónak tartja azt az esetet, amikor egy erős piaci helyzetű – vagy monopolhelyzetű – vállalkozás fölényét kihasználva megkárosítja a fogyasztókat vagy versenytársait; ezt az esetet 2002-ben 10

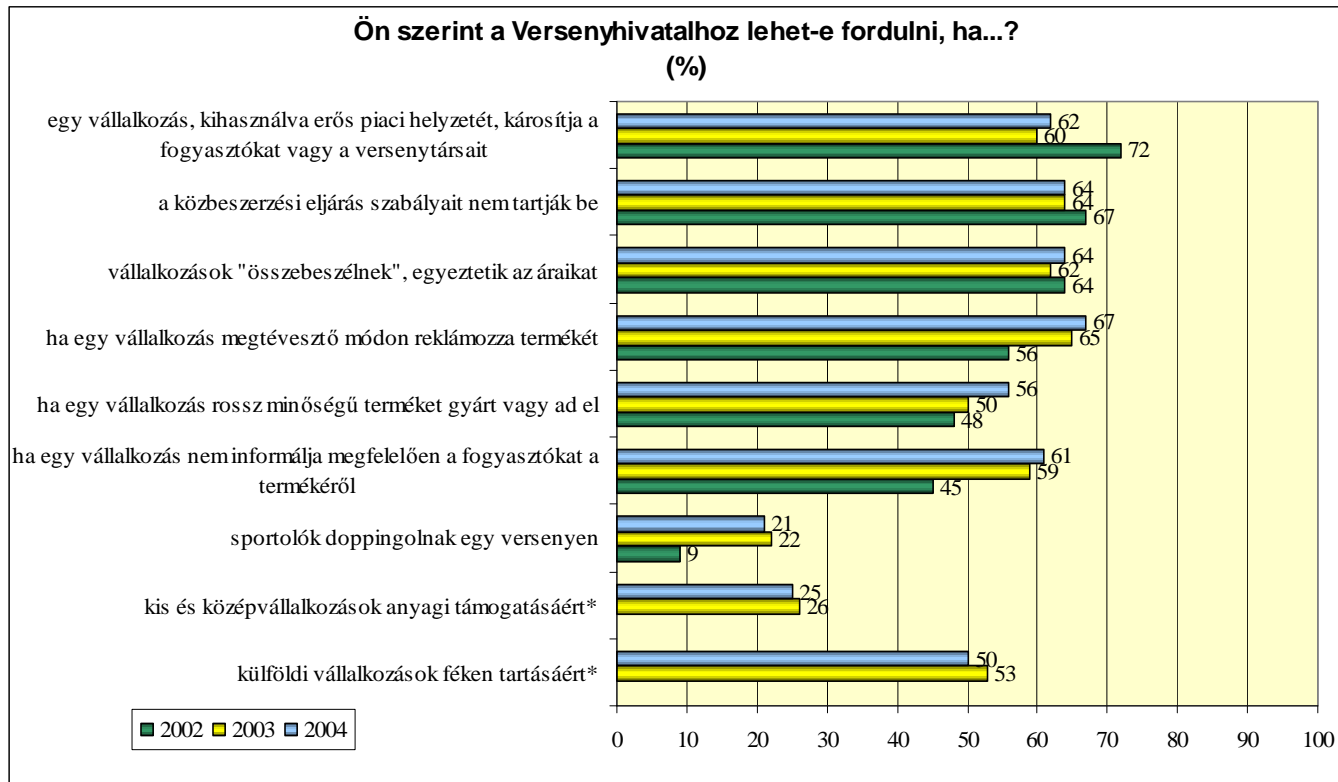
százalékponttal többen vették a GVH jogkörébe, míg 2003-ban az ideinél 2 százalékponttal kevesebben. **Mindhárom hullámban közel kétharmadnyian, idén 64%-nyian a közbeszerzési eljárás szabályainak be nem tartását is ide sorolják, és ugyanennyien tartják versenyhivatali ügynek a vállalkozások áregyeztetését, összebeszélését (64%) valamint egy termék megtevesztő módon való reklámozását (65%) is.**

A kérdezettek közel vagy több mint fele fordulna a következő ügyekben is a Versenyhivatalhoz: elégtelen információ adása a termékről a fogyasztó számára, hazai vállalkozást nehéz helyzetbe hozó külföldi vállalkozás féken tartása. További két fals opciót ennél kevesebben, de még mindig számottevő arányban tekintenek a kérdezettek versenyhivatali ügynek: sportolók doppingvétsége és kis- és középvállalkozások anyagi támogatása. Ezek az adatok a tavalyi eredményekkel szinte teljesen megegyeznek. Az előző hullámhoz képest jelentősebb változás talán, hogy a rossz minőségű termékek gyártását és eladását elkövető vállalkozások felelősségre vonását idén 6 százalékponttal többen tartják a Versenyhivatal feladatának tavalyhoz képest. (13. ábra)

Azok a kérdezettek, akik szerint abban az esetben, ha a versenytársak összebeszélnek egymással és egyeztetik az áraikat, akkor lehet a GVH-hoz fordulni, azok többsége pozitívan (kiválónak, illetve megfelelőnek) minősítette a Hivatal munkáját (33%). Azok, akik úgy vélik kis- és középvállalkozók anyagi támogatása érdekében lehet a GVH- hoz fordulni, azok többségében pozitívan értékelik a hivatal munkáját (46%). Többen vannak a negatívan minősítő kérdezettek között, azok, akik szerint nem lehet a közbeszerzési eljárás szabálysértése esetében a GVH- t felkeresni (26%). A többi esetben nem tapasztaltunk szignifikáns kapcsolatot a GVH- t eltérően minősítők és a GVH-val munkájával kapcsolatos kérdésekre adott válaszok között.

Törölt:

13. ábra

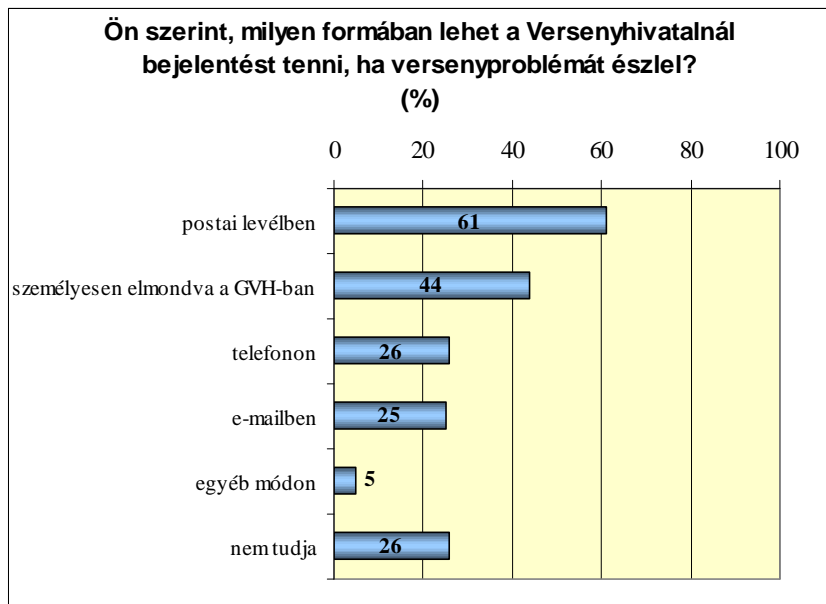

*a 2002-es kutatásban nem szereplő válaszlehetőség

Miután felmértük a lakosság ismereteit abban a témában, hogy ki és milyen ügyben fordulhat a Versenyhivatalhoz, kíváncsiak voltunk arra is, hogy miként tudják a kérdezettek azt, hogy **milyen formában lehet bejelentést tenni, milyen módon jelezheti a lakosság hivatalosan, ha versenyproblémát észlelnek.** Erre a kérdésre is több választ lehetett adni és szintén minden mintába került személynek, szelekció nélkül feltettük a kérdést. Az előző kutatási években ez a kérdés nem szerepelt, ezért ennek időbeni összehasonlítása nem lehetséges.

A kérdezettek hattizede (61%) szerint hagyományos postai levélben, 44%-a szerint pedig személyesen elmondva lehet a Gazdasági Versenyhivatalnál bejelentést tenni. A mintába került személyek egynegyede gondolja úgy, hogy telefonon, és szintén egynegyede, hogy e-mailben is jelezhető hivatalosan versenyprobléma a Versenyhivatal felé. Sokan vannak azonban (26%), akik nem tudják ilyen esetben milyen eljárást kell alkalmazni a bejelentőnek. Egyéb módozatot a kérdezettek mindössze 5%-a mondott. (14. ábra)

14. ábra

A korábbi vizsgálatokhoz hasonlóan most is megkérdeztük azt, hogy a válaszadó személy szerint fordult-e már valaha a Versenyhivatalhoz valamilyen ügyben. 2002-ben és 2003-ban is csupán ketten voltak a mintában olyanok, akik már személyesen is kapcsolatba kerültek a

GVH-val. **2004-ben a mintába került személyek közül mindössze 3 fő fordult valamilyen ügyel kapcsolatban a Versenyhivatalhoz.** 10 kérdezett (1%) nem emlékszik, a többiek közül pedig senki sem foglalkozott még se munkája, se magánélete során olyan ügyel, amellyel a Gazdasági Versenyhivatalt keresték volna fel.

7. Informálódási csatornák a Versenytörvénnyel és a GVH-val kapcsolatban

7.1. Az informálódás forrásai

Az ideai kutatásunk az előző hullámokhoz képest abban is változott, hogy a felmérés utolsó blokkja azt kívánta feltérképezni a felnőtt magyar lakosság körében, hogy **melyek azok a tévé- és rádióműsorok, televízió-csatornák, rádióállomások, amelyeket a kérdezettek rendszeresen figyelnek, amelyekből általában tájékozódnak – abból a célból, hogy a különböző médiahasználattal jellemezhető csoportok tudásszintje meghatározható legyen, és így a hivatal kommunikációs stratégiáját az információ hiányok betemetésére lehessen mozgósítani.** 28 médiumot soroltunk fel minden mintába került személynek, majd megkértük őket, hogy mindegyikre mondják meg, hogy rendszeres hallgatói, nézői-e azoknak vagy sem. A felsorolásban 17 tévéműsor (ebből 8 valamelyik kereskedelmi és 9 pedig közszolgálati televízió műsora), 5 rádióműsor, 2 kereskedelmi televízió, 3 rádióadó és 2 internetes weboldal szerepelt.

Adataink azt mutatják, hogy **a televíziókon szereplő általunk vizsgált műsorok közül a kérdezettek többsége (82%) a TV2 híradóját, a *Tények* című műsort nézi rendszeresen. Ennél kevesebben, de még mindig nagyon sokan állandó nézői az RTL Klub *Híradójának* (72%) és a Tv2 *Napló* című műsorának (71%). A híradót az M1 csatornán a magyar felnőtt lakosság 63%-a nézi, míg a Duna TV híradóját követik rendszeresen a legkevesebben, mintegy 22%-nyian.** A hasonló jellegű műsorokat összehasonlítva, kezdve **az esti riportműsorokkal** az mondható el, hogy az RTL Klubon futó *Fókusz*t szintén nagyon sokan nézik (64%), míg az ehhez hasonló TV2-es *Aktív*ot ennél kissé kevesebben (59%). Az idáig felsorolt műsorokat (kivételem a Duna Tv Híradóját) a mintába került személyek több mint fele rendszeresen nézi. A következőkben bemutatottakat ennél már kevesebben követik figyelemmel. Az **esti órákban futó hírműsorok** közül a TV2-es *Jó estét, Magyarországot* a kérdezettek 47%-a, míg az M1 *Este* c. programját a lakosság egyharmada (29%), az M2 Záróját pedig mindössze 5%-a nézi. Aránylag magas a nézettsége az M1-en futó *A szóolás szabadsága* című műsornak (41%), míg a szintén ezen a csatornán látható *A tévé ügyvédje* című programot ennél jóval kevesebben, a kérdezettek 28%-a kíséri figyelemmel. A szintén M1-es *MMM (mi, mennyi, mennyiért)* című adást 18%-nyian követik rendszeresen. A **reggeli órákban adásba kerülő műsorok** közül a leginkább az M1-en sugárzott *Napkeltét* (27%)

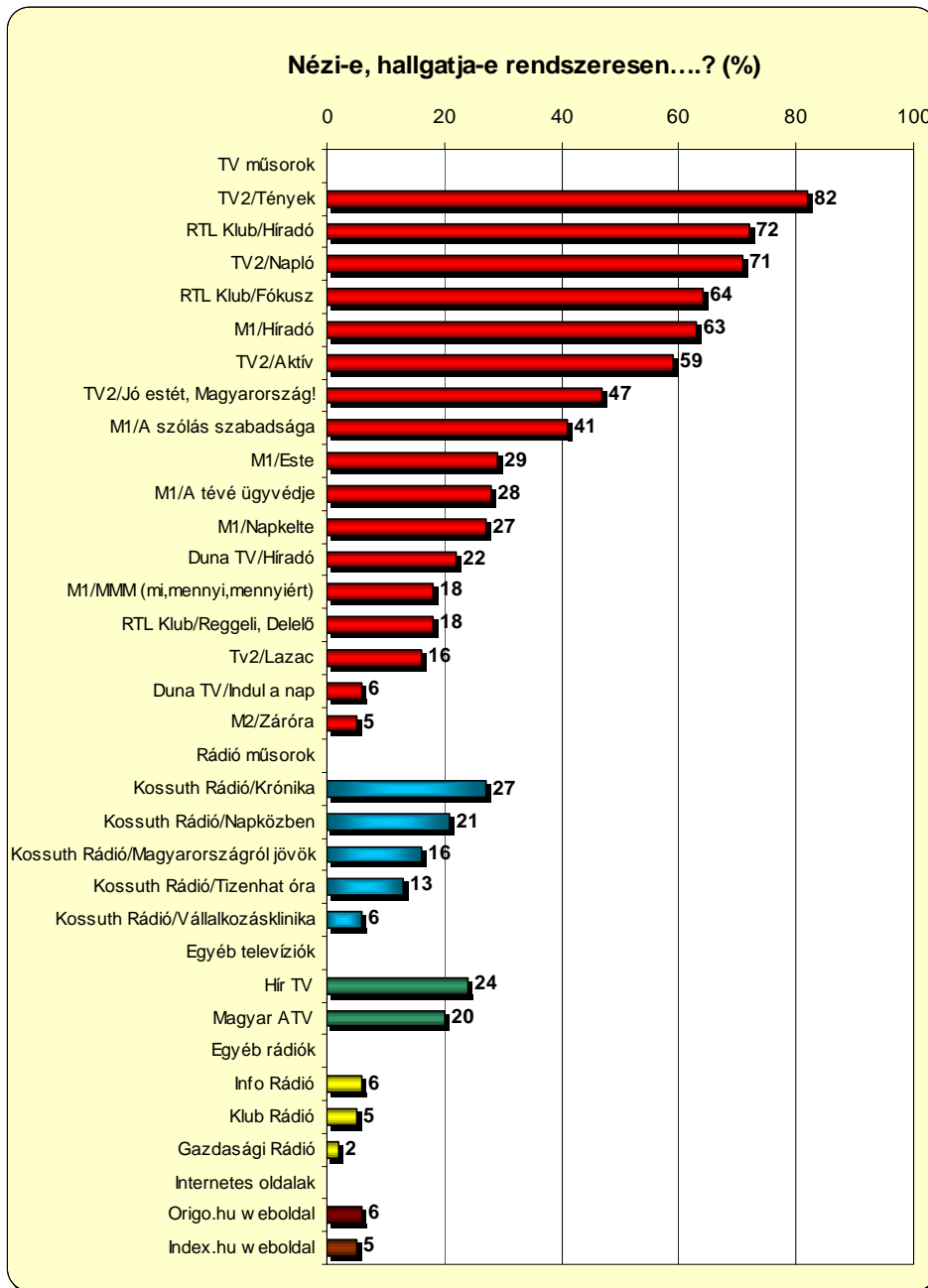
nézik a kérdezettek, míg ennél kevesebben az RTL Klub *Reggelijét* illetve *Delelőjét* (18%) és a TV2 *Lazac* című műsorát (16%). A legkevésbé pedig a Duna Tv *Indul a nap* c. műsorát (6%) követik rendszeresen figyelemmel.

Az általunk vizsgált **rádióműsorok** alacsonyabb hallgatottságot értek el, mint a televízió műsorok nézettsége. A következőkben a **Kossuth Rádió műsorait** soroltuk fel a kérdezetteknek, amelyek közül a *Krónikát* hallgatják a legtöbben (27%-nyian), a *Napközben* 21%-nyian, míg ennél kevesebben a *Magyarországról jövök* c. adást (16%). A *Tizenhat óra* c. műsort a felnőtt lakosság 13%-a hallgatja, míg a *Vállalkozásklinikát* pedig mindössze 6%-nyian.

Az RTL Klub, Duna TV, M1, M2 és TV2 egyes műsorain kívül felmértük **más tévécsatornák nézettségét** is. A mintába került személyek egynegyede (24%) a Hír Tv-nek, míg egyötöde (20%) a Magyar ATV-nek nézője rendszeresen.

A Kossuth Rádió műsorain kívül más **rádióadók hallgatottságát** is vizsgáltuk. Az Info Rádiót a kérdezettek 6%-a, a Klub Rádiót 5%-a, míg a Gazdasági Rádiót mindössze 2%-a hallgatja rendszeresen. Nem meglepő módon az **internetes weboldalak látogatottsága** sem ér el magas látogatottságot az egész felnőtt népességen belül: 100 emberből 6 megy fel rendszeresen az origo.hu weboldalára, míg az index.hu-ra 100-ból mindössze 5 fő. (15. ábra)

15. ábra

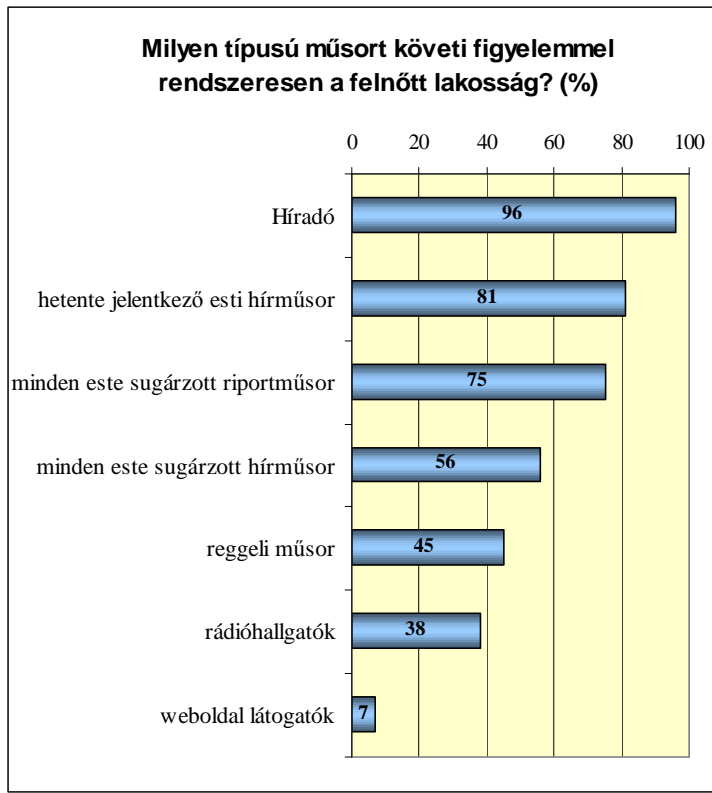
A következőkben kategorizáltuk a fent bemutatott műsorokat és mélyebb elemzést végeztünk arra vonatkozóan, hogy tapasztalható-e különbség a kérdezettek társadalmi-demográfiai jellemzői és a között, hogy ki milyen műsort néz rendszeresen a televízióban, illetve hallgat a rádióban.

Először a szerint kategorizáltuk a válaszokat, hogy ki milyen típusú műsort követ figyelemmel rendszeresen. **A felnőtt magyar lakosság 96%-a rendszeresen néz valamelyik csatornán híradót** (általunk vizsgált csatornák: TV2, RTL Klub, M1, Duna TV). Legalább egy **minden este jelentkező hírműsört** (TV2 Jó estét, Magyarország!, M1 Este, M2 Záróra) a felnőtt lakosság 56%-a szokta figyelemmel kíséren rendszeresen. **A minden nap sugározott riportműsorok** valamelyikét (TV2 Aktív, RTL Klub Fókusz) a kérdezettek háromnegyede (75%) megnézi esténként. **A hetente egyszer, illetve többször jelentkező esti műsorok** valamelyikét (TV2 Napló, M1 A tévé ügyvédje, MMM, A szólás szabadsága) a kérdezettek 81%-a nézi állandó gyakorisággal. **A reggeli műsorok** (TV2 Lazac, RTL Klub Reggeli/Delelő, M1 Napkelte, Duna Tv Indul a nap) iránt már alacsonyabb az érdeklődés, a mintába került személyek 45%-a kezdi ilyen típusú műsorról a napját. **Rádiót, illetve rádióműsorokat** a kérdezettek 38 %-a hallgat rendszeresen. Ennél jóval kevesebben informálódnak rendszeresen **weblapok** oldalairól, a lakosság mindössze 7%-a. A kategóriák értékei jelzik számunkra, hogy tapasztalhatók átfedések a rendszeresen figyelt műsorok között. Például a weboldalak esetében a korábbi közölt megoszlást tekintve elmondható, hogy az index.hu- t és az origo.hu-t rendszeresen látogatók valószínűsíthetően egy és ugyanazon csapat, hiszen a két kategóriát összevonva, nem emelkedett jelentősen az arány, szinte azonos szinten maradt. (16. ábra)

A műsортípusok és a kérdezettek társadalmi-demográfiai adatait összevetve az alábbiakban tapasztaltunk szignifikáns kapcsolatot. A weboldalokról való rendszeres tájékozódásban felülreprezentáltak a fiatalok (a 18–39 évesek 80%-a), a felsőfokú végzettséggel rendelkezők (42%), az alkalmazottak (63%) és a budapestiek (39%). A rádióműsorokat hallgatók között az átlagosnál magasabb arányban szerepelnek a 60 év felettiak (41%), ebből adódóan nem meglepő, hogy a nyugdíjasok (52%), az alacsony végzettségűek (34%) és a községben élők (30%) is átlagon felüli arányban hallgatnak rendszeresen rádiót. Reggeli műsorok nézőinek összetételét tekintve a nyugdíjasok felülreprezentáltak (40%). A hetente jelentkező esti műsorokat leginkább az alkalmazottak (40%) és a községben élők (33%) nézik rendszeresen.

Az alkalmazottak felülreprezentáltak a minden este sugárzott hírműsorok és riportműsorok nézői között is (43% és 39%).

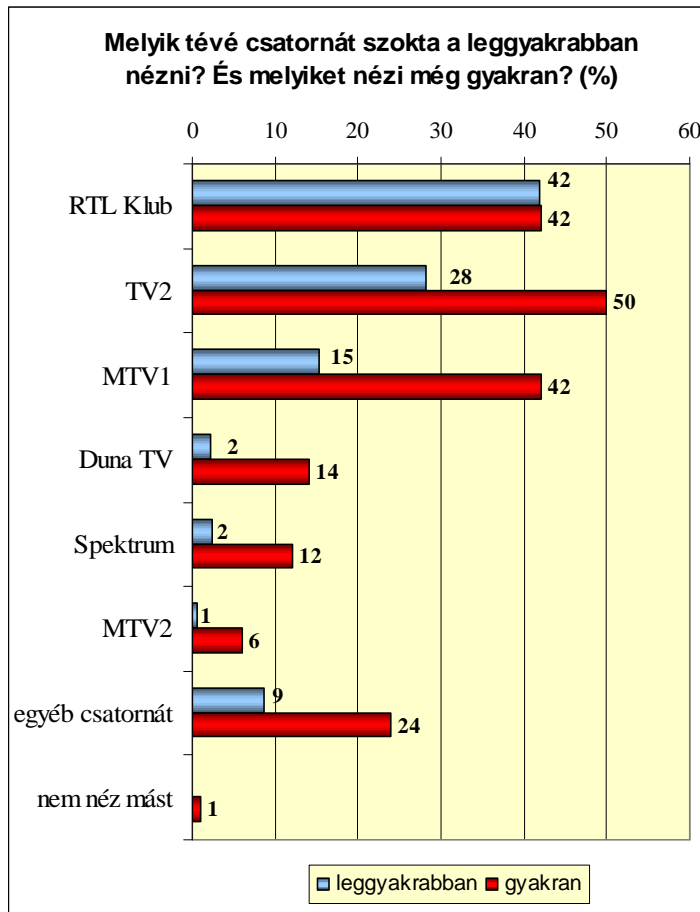
16. ábra

A médiumok nézettsége szempontjából fontosnak tartottuk azt a kérdést is feltenni a mintába került személyeknek, hogy **melyik tévé csatornát szokták gyakran, illetve leggyakrabban nézni**, ezzel lehetővé válik, hogy később ezt háttér- információként alkalmazhassuk. Az ezt megelőző évi kutatásokban ez a kérdés szintén nem szerepelt.

A felnőtt lakosság többsége (42%) az RTL Klubot nézi leggyakrabban. Minden harmadik kérdezett (28%) legtöbbször a TV2 műsorait nézi, míg minden hatodik felnőtt az MTV1-et (15%). A mintába kerültek 9%-a egyéb csatornák rendszeres nézője, míg 2–2%-nyian nézik leggyakrabban a Duna Tv-t és a Spektrum televíziót. Az MTV2 adásait a kérdezettek csupán 1%-a preferálja első helyen a többi csatornával szemben. (17. ábra)

17. ábra

Egészen más képet kapunk azonban akkor, ha a leggyakrabban nézett csatorna mellett megvizsgáljuk a gyakran nézett tévék nézettségére adott válaszok arányát is. Ahogyan azt a 17. ábra is jól érzékelteti, valószínűsíthető, hogy a kérdezettek jellemző a csatorna közötti gyakori váltogatás. Amikor azt kértük, hogy nevezzék meg a leggyakrabban nézett csatornát, a kérdezettek többsége választott egy tévét, azonban nyilvánvalóan nem kizárólagosan annak az egynek a rendszeres nézői, mivel a második kérdésben már magas arányokat tapasztalhatunk más csatornák nézettségében is.

A Tv2 műsorainak nézettsége a másodlagos csatornák között már jóval magasabb arányt ért el. Nem a leggyakrabban, de elég gyakran néz TV2-t a kérdezettek fele (50%), míg az MTV1-et és az RTL Klubot is 42–42% követi gyakran. Ha nem is rendszeresen, de sokszor néz Duna Tv-t a felnőtt lakosság 14%-a. A Spektrum televízióra

12%-nyian kíváncsiak, míg az MTV2 itt sem ért el magas értéket, a kérdezettek 6%-át tudhatják gyakori nézőik között. (17. ábra)

A következőkben azokat az összefüggéseket közöljük, amelyek esetében szignifikáns kapcsolatot tapasztalhatunk a kérdezettek valamely társadalmi-demográfiai jellemzője és a leggyakrabban vagy gyakran nézett tévécsatornáik között. Leginkább a 18 és 49 év közötti kérdezettek preferálják leginkább az RTL Klubot (45%), míg az MTV1 nézői között a 60 év felettiek felülreprezentáltak (54%). Az iskolai végzettség szempontjából az mondható el, hogy alulreprezentáltak az RTL Klub nézői között a felsőfokú végzettségűek (7%), ez a csoport leginkább a Duna TV programjait követi rendszeresen (41%). Az átlagosnál többen vannak a nyugdíjasok mind az RTL Klub, mind a TV2, mind pedig az MTV1 nézői között (rendre 28%, 35%, 66%). A TV2 nézői között átlagon felüli arányban találunk a községben élőket (41%).

Megvizsgáltuk azt is, hogy a különböző műsortípusokat nézők melyik csatornát preferálják leginkább, mely esetekben tapasztalhatunk erős kapcsolatot. Adataink azt mutatják, hogy azok, **akik rendszeresen néznek híradót, azt leginkább az RTL Klubon teszik** (42%). A híradót néző kérdezettek közül 29%-nyian a TV2-n, 16%-nyian pedig az MTV1-en informálódnak rendszeresen a napi eseményekről. A minden este jelentkező riportműsorok esetében az RTL Klub tovább erősíti nézőinek táborát, a kérdezettek 47%-a nézi az ilyen típusú műsorokat leginkább ezen a csatornán. Azonban a reggeli órákban sugárzott műsorok nézettségének esetében az RTL Klubot csupán 2 százalékponttal többen nézik (44%) az átlagoshoz képest, míg a TV2 a reggeli műsoraival veszít nézettségéből 4 százalékpontot. Minden negyedik reggeli műsort néző választja ilyenkor a TV2-t (25%). Azonban az M1 Napkeltéjét a csatorna átlagos nézettségénél többen nézik reggelenként (18%).

7.2. GVH-val kapcsolatos vélemények és lakosság által rendszeresen figyelt médiumok

Tanulmányunk befejező részében a korábbiakban már bemutatott műsortípusok és csatornák nézettségét vetjük össze azzal, hogy a gazdasági verseny alakulását ki hogyan látja, illetve hogyan viszonyul a Gazdasági Versenyhivatalhoz. Megvizsgáljuk azt is, hogy tapasztalhatunk-e kapcsolatot a versenyszférával kapcsolatos vélemények és a között, hogy ki milyen műsorokat részesít előnyben a mindennapokban. Elemzésünkhöz azonban első lépésben további kategóriákat kellett létrehoznunk. Ez az alapján történt, hogy mely kérdezett mikor adott jó illetve rossz választ kérdéseinkre. Ilyen módon összesítettük a versenytörvény célját firtató kérdésre adott válaszokat: külön csoportot képeznek azok, akik mindkét célt helyesen meg tudták nevezni (14%), azaz hogy a törvény célja a gazdasági verseny fenntartása valamint a fogyasztók tájékozottságának biztosítása. Külön csoportot alkotnak azok, akik csak az egyik választ tudták helyesen (74%), valamint azok is külön kategóriába kerültek, akik bár helyest választ adtak, de emellett téves célt is megfogalmaztak (2%). Sokan vannak azonban olyanok is, akik teljes egészében helytelen választ adtak (10%). Ezek az eredmények azoknak az almintának a megoszlását mutatják, akik erre a feltett kérdésünkre válaszoltak.

Azokat, akik válaszoltak arra a kérdésünkre, hogy kinek, minek a magatartására vonatkozik a Versenytörvény, szintén csoportokba osztottuk: 83%-uk jó választ adott, míg 3%-uk szintén jó választ adott, de emellett megnevezett rossz célcsoportot is. 15%-nyian nem válaszoltak helyesen, azaz nem említették, hogy a vállalkozásokra, cégekre vonatkozik a törvény, ők tehát szintén külön csoportot alkotnak.

A fenti változók segítségével elemeztük azt, hogy kik tájékozottabbak a GVH-val kapcsolatban, azaz megvizsgáltuk, hogy milyen differenciákat tapasztalhatunk a rossz illetve a jó választ adók között. Természetesen azokat az eredményeket közöljük, ahol az összefüggések szignifikáns kapcsolatot mutatnak.

Azok többsége, akik rendszeresen néznek híradót megfelelőnek tartja a Versenyhivatal munkáját (29%), és csupán 2%-uk minősíti rossznak a GVH munkáját. Azok a kérdezettek, akik nem tájékozódnak televíziós híradóból, felülreprezentáltak a véleménnyel nem rendelkezők körében (35%).

A minden este sugározott hírműsorok rendszeres nézőinek domináns véleménye szerint erősebb gazdasági verseny kellene a mai Magyarországon (39%). A hírműsorok nézői magasabb arányban hallottak már a Versenytörvényről (27%), mint azok, akik nem tájékozódnak esti hírműsorokból (16%). Ugyanez jellemző a Gazdasági Versenyhivatal ismeretére is. Az Este vagy/és a Záróra vagy/és a Jó estét, Magyarország rendszeres nézőinek mintegy fele (49%) hallott már a GVH-ról, míg a nem nézők 66 %- a pedig nem hallott még erről az intézményről.

Azok a kérdezettek, akik gyakran néznek minden este jelentkező riportműsorokat, nagyobb arányban gondolják úgy (20%), hogy nem kellene ilyen erős gazdasági verseny Magyarországon, mint azok, akik nem preferálják az ilyen műsorokat (10%). Érdekes azonban, hogy a riportműsorok rendszeres nézői közül kevesebben hallottak a Versenytörvényről (18%), mint azok közül, akik nem néznek esténként a tévében sem Fókuszot, sem Aktívot (közülük 34% hallott már a törvényről). A Gazdasági Versenyhivatalról is többen hallottak azok körében, akik nem néznek esti riportműsorokat (57%).

A hetente jelentkező esti hírmagazinok (Napló, A szólás szabadsága) rendszeres nézői 6 százalékponttal többen gondolják úgy a csatornákat ilyenkor nem preferáló személyekkel szemben, hogy Magyarországon erősebb gazdasági versenyre lenne szükség (38% és 44%).

A reggeli órákban sugározott műsorok látogatóinak 47%-a hallott már a Gazdasági Versenyhivatalról, míg a korai tévéműsorokat nem nézőknek 38%-a ismeri a GVH-t.

Nagyobb differencia tapasztalható a rádióműsorokat hallgatók és nem hallgatók között. Akik rendszeresen tájékozódnak rádióból, azoknak 29%-a hallott már a Versenytörvényről, míg rádiót nem hallgatók körében 18%-os a törvény ismertsége. A GVH-t is többen ismerik a rádióhallgatók (52%), mint a nem hallgatók (36%) között.

Azok, akik a MTV1 vagy a Duna TV csatornát nézik a leggyakrabban, magasabb arányban hallottak már a Versenytörvényről, mint azok, akik más adókat preferálnak inkább (31% és 26%).

Akik nem néznek minden este rendszeresen sugárzott hírműsort, felülreprezentáltak (84%) azokhoz képest, akik nem hallottak a Versenytörvényről, kétharmaduk pedig a Versenyhivatalról sem (66%), illetve többségük úgy véli, hogy erősebb gazdasági versenyre lenne szükség ma Magyarországon (39%). A minden este jelentkező riportműsorok rendszeres nézői felülreprezentáltak (82%) a Versenytörvényt és a GVH-t (38%) nem ismerők körében. Az ilyen típusú műsorok nézői kisebb arányban adtak jó választ arra a kérdésre (77%), hogy mire vonatkozik a Versenytörvény, mint azok, akik nem néznek esténként riportműsorokat (91%). Az esti hírműsorok rendszeres nézői nagyobb arányban szeretnék erősebb gazdasági versenyt (38%), mint azok, akik nem néznek ilyen típusú műsorokat, utóbbi csoport viszont nagyobb arányban tartja megfelelőnek a versenyt (19%) előbbi csoporthoz képest. A reggeli műsorok nézői kevésbé ismerik a GVH-t (61%), mint azok, akik nem néznek ilyen típusú műsorokat (52%). Azok pedig, akik nem hallgatnak rádióműsorokat nagyobb arányban tartoznak a GVH-t nem ismerők körében, illetve kisebb arányban tudták azt is megmondani helyesen, hogy ki fordulhat panasszal a hivatalhoz, mint azok, akik gyakran hallgatnak rádiót.

Nem tapasztalhatunk szignifikáns kapcsolatot a Versenytörvény céljának és célcsoportjának az ismerete és a kérdezettek társadalmi-demográfiai jellemzői között. Szintén nincs statisztikailag kimutatható különbség az egyes társadalmi-demográfiai csoportok között abban, hogy ki milyen típusú médiumokat preferál, honnan veszi információit a GVH-val és a Versenytörvénnyel kapcsolatban.